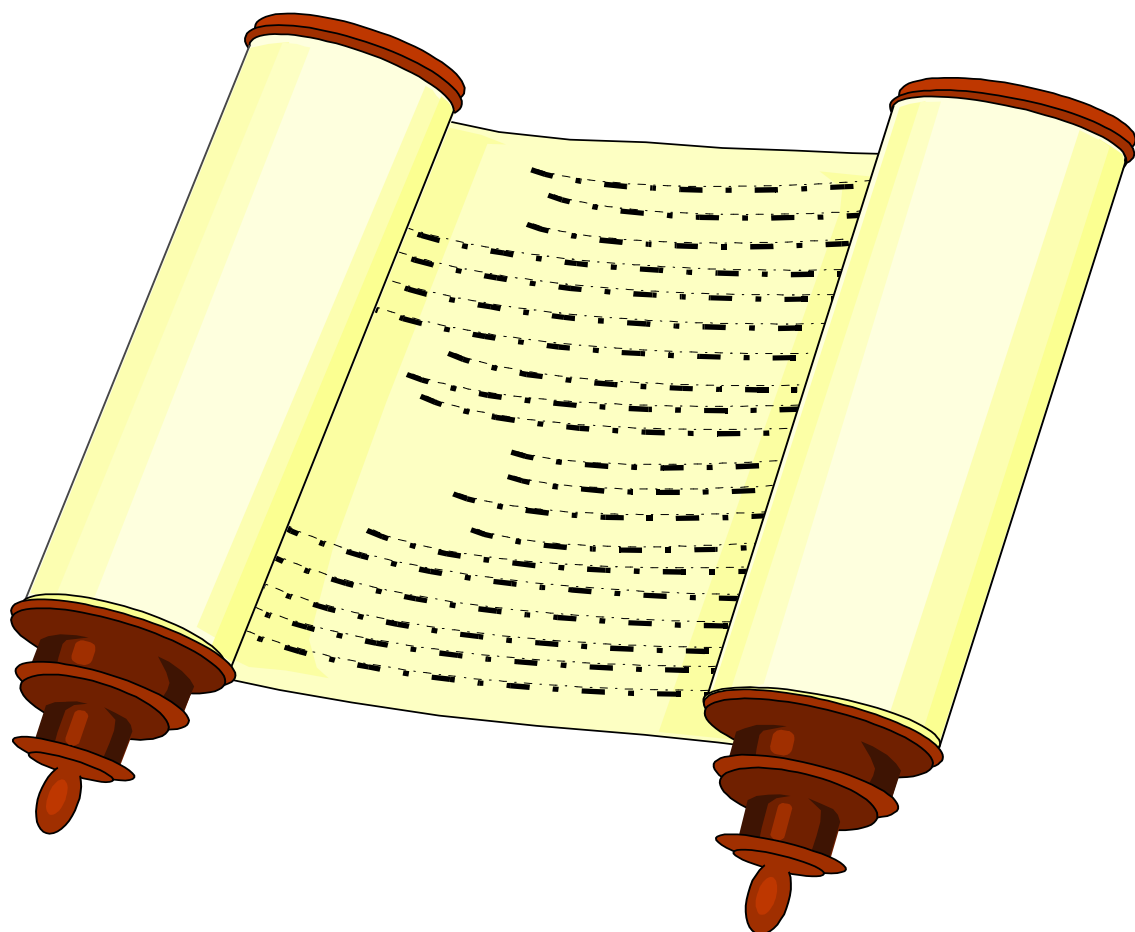

”בני ציון”

פרד”ס התורה

פשוט וברור

בס"ד רבונו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּחֻקֵי "כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסֻמוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק" 🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:02

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:15** ר"ת 20:57

הַפְּטָרָה: "ה' עֲזֵנִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"נוהגים שלא להסתפר עד **ל"ג בעומר** (כולל)... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

שנינו בגמרא (במזמור סב'): "שנים עשר אלף זוגים (=עשרים וארבעה אלף) תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטופרס (שמות של מקומות), **וכן מתו** בפרק אחד (=בתקופה אחת), מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמים".

על-כן, אומר ה"בית יוסף", שבגמים אלו צריך לנהוג **דיני אבילות**, ולא להרבות בשמחה (לא מסתפרים ולא נושאים אשה) ל"ג ימים שלמים. ומטעם זה פסק השלחן ערוך (או"ח סימן תצג, סעיף ב'): "נוהגים שלא להסתפר עד **ל"ג בעומר** (כולל), שאומרים שאז פסקו מלמות...".

והנה, רבנו רבי חיים ויטל כותב בספרו "פרי עץ החיים", שהטעם לכך שאסור לספר את השערות הוא, מכיון שרבי עקיבא היה דורש קוצים ותגים וכתרי אותיות, שהם פדמיון שערות על גבי האותיות. ומכיון שכל תלמידי רבי עקיבא מתו בזמן ספירת העמר, על-כן אסור לספר את השערות, שהן רומזות על הקוצים והתגים שעל האותיות.

וכפי דבריו הקדושים של רבנו רבי חיים ויטל (שער ספירת העמר, פרק ז'): "והנה, רבי עקיבא היה דורש סוד קוצין אלו, בסוד דורש כתרי אותיות. ולכן, לפי שמתו תלמידיו, אסור להסתפר בימים האלו... (שכן, רבי עקיבא היה) דורש תלי תלין של הלכות על כל קוץ וקוץ, מעין 'קוצותיו תלתלים', הנרמזין בשערות". ("תלתלים" רומזים ל"תלי תלין").

וגש לנו לתמוה על דברי רבנו, רבי חיים ויטל. שהרי, אם התגים והקוצים שעל גבי האותיות הם פדמיון השערות, אם כך, דוקא כן היה צריך לגלח ולספר את השערות, כדי לרמוז על תלמידי רבי עקיבא, שמתו, ולא היה מי שידרוש את אותם קוצים ותגים שעל גבי האותיות, שהם פדמיון השערות.

בספר הקדוש "משנה חסידים" מבואר ענין זה כך: בימי הספירה צריך להיזהר, ולא לגלח ולספר את השערות, כיון שהקוצים והתגים הם כאמור בבחינת "שערות" על גבי האותיות, והמגלח והמספר את שערותיו, הוא כביכול מכחיש את שרבי עקיבא היה דורש תלי תלים של הלכות על כל קוץ וקוץ.

ומוסיף על-כך הרה"ק פינחס פרידמן, ואומר: נראה לי לבאר ענין זה על-פי הפתוב בגמרא (בכורות נ"ח): "תנאי, בן עזאי אומר: כל חכמי ישראל דומים עלי כקליפת השום, חוץ מן הקרח הזה (=רבי עקיבא)".

וצריך להבין ענין זה - איך קרא בן עזאי לתנא הקדוש רבי עקיבא בשם "קרח"? והרי זה לשון גנות... משיב על-כך הרה"ק פינחס פרידמן ואומר: הנה, ראיתי בספר הקדוש "בית ישראל" להרה"ק מוה"ר צבי מזידיטשוב זיע"א (שכתב על-פי הרה"ק מלובלין), כי בשעה שעלה משה למרום (לקבל את התורה), מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות (כתרים - אלו הקוצים והתגים שעל גבי האותיות של התורה).

אמר לפניו: רבונו של עולם, מי מעכב על ידך? (=מי מעכב את מה שכתבת, שבגללו אתה צריך להוסיף עליהם גם כתרים?) אמר לו (הקב"ה): אדם אחד יש, שעתידי להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו, שעתידי לדרוש (על) כל קוץ וקוץ תלין תליון (=כמות גדולה) של הלכות" (מנחות כט').

לפי זה נמצא, שרבי עקיבא היה לוקח את התגים, שהם בבחינת השערות שעל גבי האותיות, והיה גוזזם מן האותיות. לפי זה, נמצא שהאותיות נשארו קרחות מן התגים/השערות. על-כן קרא לו בן עזאי "קרח" - כיון שרבי עקיבא עשה קרחות על גבי אותיות התורה.

כדי להבין ענין זה ביתר שאת צריכים אנו לדעת שהקב"ה צמצם את רצונו וחוכמתו בכמה "לבושים" (=צמצומים) עד שהתלבשו באותיות התורה הקדושה, המובנת לנו. אולם הקוצים והתגים, שהם "רזין עלאין" (=סודות עמוקים) של חוכמתו יתברך, לא יכלו להתלבש באותיות, ועל-כן נרמזים הם כתגים וכתקוצים על גבי האותיות. (כדי לומר לנו שהם סודות גבוהים מהאותיות, ואין להם אפשרות להתלבש באותיות).

והנה, כידוע, רבי עקיבא השיג את הסודות של הקוצים והתגים, ודרש עליהם תלי תלים של הלכות, והסביר את רמיזתם. על-כן, לגבינו, סודות אלו יצאו מכלל תגים ואותיות. שהרי, הבין הוא את סודם, וממילא נעשו האותיות קרחות מן התגים/השערות. וזהו שאמר בן עזאי: "כל חכמי ישראל דומים עלי כקליפת השום, חוץ מן הקרח הזה (רבי עקיבא)". שכן, רבי עקיבא עשה קרחה באותיות התורה.

והנה, כידוע, רבי עקיבא השיג את הסודות של הקוצים והתגים, ודרש עליהם תלי תלים של הלכות, והסביר את רמיזתם. על-כן, לגבינו, סודות אלו יצאו מכלל תגים ואותיות. שהרי, הבין הוא את סודם, וממילא נעשו האותיות קרחות מן התגים/השערות. וזהו שאמר בן עזאי: "כל חכמי ישראל דומים עלי כקליפת השום, חוץ מן הקרח הזה (רבי עקיבא)". שכן, רבי עקיבא עשה קרחה באותיות התורה.

וזהו הטעם לסיבה, מדוע אסור לספר את השערות בספירת העמר. שהרי, תלמידי רבי עקיבא מתו בימים אלו, ולא היו דורשים את הקוצים והתגים שעל גבי האותיות. ולכן אסור לספר את השערות - כדי לרמוז שנסארו התגים/השערות על גבי האותיות, כיון שלא היה מי שיידרוש אותם.

רבי שמעון בר יוחאי(=רשב"י) העיד על עצמו (סוכה מה'): "יכול אני לפטר את כל העולם פלו מן הדין".

המהרש"ם (הקדמה פרק א', חלק ב') מביא ביאור נאה על מה שאמרו חז"ל בגמרא ובמדרש, שלאחר מות האדם אומר הקב"ה לנפש: למה חטאת? למה עברת על המצוות? והנפש אומרת לפניו: ריבוננו של עולם, האם אני זאת שחטאתי לפניך? הגוף הוא שחטא ועבר על המצוות!

פונה הקב"ה לגוף ואומר לו: למה חטאת לפניי? אומר הגוף להקב"ה: אני חטאתי לפניך? הרי מי מנהיג את הגוף? הנפש! והיא שחטאה לפניך. והראיה - מיום שיצאה ממני הנשמה, הלא מושלך אני לפניך כחרס(=חסר יכולת). מה עושה הקב"ה?(=כיצד הוא דן את האדם לאחר מותו?) - מחזיר את הנשמה לגוף בקבר, ודן את שניהם כאחד!

והמשילו חז"ל ענין זה למלך, שהיה לו פרדס, והיו בו פרות נאים, והושיב בו שני שומרים - אחד חגר(=ללא רגלים) ואחד סומא(=עור), ואמר להם להיזהר בפרות. לאחר שהלך המלך, אמר החגר לסומא: רואה אני פרות נאים בפרדס. ענה לו הסומא: הבה ונאכל. אמר לו החגר: וכי אני יכול ללכת? ענה לו הסומא: וכי אני רואה?

מה עשו? רכב החגר על גבי הסומא, נטלו את הפרות ואכלו. לימים בא המלך, ואמר להם: היכן הפרות? אמר לו הסומא: וכי אני רואה? ואילו החגר ענה לו: וכי יכול אני ללכת? המלך שהיה פקח - מה עשה? - הרכיב את החגר על גבי הסומא, ודן אותם כאחד (עפ"י ילקוט שמעוני, ויקרא ד').

והנה, אומר המהרש"ם, למדנו במשנה (שבת צב'), על שני אנשים שעשו מלאכה בשבת, שפעם הם פטורים ופעם הם חייבים. הא כיצד?

הנה, אם כל אחד מהם יכול לעשות את המלאכה לבדו, ובכל זאת עשו אותה שניהם ביחד, פטורים הם. (אולם דבר זה אסור מגזירת חכמים). אולם אם אין היחיד יכול לבצע את העבודה לבדו, והוא זקוק לעזרת השני כדי לבצע את העבודה, הרי הם חייבים.

לפי זה, אומר המהרש"ם, אנו רואים שגוף ונשמה שחטאו יחד חייבים בדין, שהרי הגוף אינו יכול לעשות את העבירה ללא הנשמה. וכך גם הנשמה, שאין היא יכולה לעשות את העבירה ללא הגוף, ומאחר והם זקוקים זה לזה, חייבים הם בדין. אולם, אומר המהרש"ם, בהמשך המשנה (שם) מבואר, שרבי שמעון בר יוחאי סבור, שבשני המקרים, שנים שעשו מלאכה בשבת פטורים הם מן הדין. (גם כאשר אין היחיד מסוגל לעשות את העבודה לבדו, והוא זקוק לחברו - שניהם פטורים).

ויש לומר, שעל זה אומר רשבי: "יכול אני לפטר את כל העולם פלו מן הדין". שהרי, לפי שיטתו, שניהם פטורים - הגוף והנשמה. אולם, אומר המהרש"ם (בשם הגה"ק מפעריזאן זיע"א): "ואף דאנן קיימא לן דלא פרשב"י בזה(=למרות שאיננו הולכים לפי שיטתו של רשב"י), מכל מקום, היום ל"ג בעמר, שהוא הילולא דרשב"י, זכותו יגן על כל המתים להיות פטורין מן הדין".

ויש להוסיף מה שאמר הרה"ק רבי ברוך ממעזביז זיע"א, שכאשר יש מחלוקת בין חכמי הגמרא לבין חכמי המקובלים, ההלכה היא כמו שפסקו חכמי הגמרא.

נמצא, לפי זה, שעל-פי הרוב, אין הלכה פרשב"י. אבל, בעולם העליון, ההלכה היא כמו חכמי הקבלה, כלומר פרשב"י וחבריו. לכן, בל"ג בעמר, יום הסתלקותו של רשב"י לעולם העליון, זכה רשב"י לראות, שבעולם העליון ההלכה היא כמותו. ומטעם זה נקרא ל"ג בעמר "הילולא דרבי שמעון בר יוחאי" - כי רשב"י שמח שמחה גדולה במתן תורתו. לפי זה נמצא, שב"ל"ג בעמר, יום פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי, מתעורר פוחו של התנא הקדוש לפטור את כל העולם מן הדין - כפי שהעיד רשב"י על עצמו (סוכה מה'): "יכול אני לפטר את כל העולם פלו מן הדין" - ולכן, עלינו לנצל יום זה ללימוד תורה ולעשיית מצוות לרוב, כדי "לעזור" לרבי שמעון בר יוחאי לפטור אותנו, בתוך שאר העולם, מן הדין.

קללות או ברכות?

הצדיק רבי נחום מצ'רנוביל בקר פעם, בשנות נעוריו, אצל הבעל שם טוב הקדוש (הבעש"ט), בשבת פרשת "בחקתי". בתום תפילת שחרית נגש הבעל שם טוב לקרוא את הפרשה כדרך בקדש, וכשהגיע לפסוקי התוכחה שבפרשה, הזמין את רבי נחום לעלות לתורה.

ברגע הראשון חלשה דעתו של רבי נחום, שדוקא אותו "כפדו" בעליה זו של פסוקי הקללה. אולם משהחל הבעל שם טוב בקריאת הפסוקים, הרגיש רבי נחום - שסבל יסורים ממחוישי גוף שונים - שעם קריאת כל פסוק מהתוכחה מסתלקים והולכים ממנו הפאבים והמחוישים הקשים אחד אחד. וכשסים הבעל שם טוב לקרוא את פסוקי התוכחה, חש רבי נחום בגופו מידה רבה של חיות ורעננות, כאילו נברא מחדש. עד זקנה ושיבה היה מזכיר רבי נחום מצ'רנוביל את טעמה המיוחד של אותה השבת, ששהה במחיצתו של רבי ישראל בעל שם טוב, ובזכותו של צדיק הדור נהפכו לו כל הקללות שבפרשת "בחקתי", לברכות... שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּחֻקֵי "כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסֻמוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק" 🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:02

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:15** ר"ת 20:57

הַפְּטָרָה: "ה' עִזָּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְעוֹלָם (=תְּמִיד) בַּיּוֹם שֶׁיְהִיָּה פּוֹרִים יִהְיֶה ל'ג בְּעֶמְר, וְסִימְנָךְ פל"ג" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
מבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן תכח' ס"א): ש"לְעוֹלָם (=תְּמִיד) בַּיּוֹם שֶׁיְהִיָּה פּוֹרִים יִהְיֶה ל'ג בְּעֶמְר, וְסִימְנָךְ פל"ג".
כלומר, פֶּלֶג הוא ראשי תיבות פורים ל'ג בעומר.

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, וכי מה הקשר בין פורים לבין ל'ג בעומר?
ויש לומר על-פי מה שחדש ה"פרי לצדיק" (הרה"ק רבי צדוק הכהן זיע"א) (פורים, אות ב), שבפורים קבלו עליהם
ישראל את **התורה שבַּעַל-פֶּה**. והביא ראיה לכך מהכתוב בגמרא (שבת פח): "וַיִּתְּצֻבוּ בְּתַחְתִּית הַהָר, אָמַר רַבִּי
אֲבָדִימִי בַר חַמָּא בַר חַסָּא: מְלַמֵּד שְׁכַפָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם אֶת הָהָר כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עֲלֵיהֶם), וְאָמַר
לָהֶם: אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה - מוֹטֵב. וְאִם לֹא - שֵׁם תִּהְיֶה **קְבוֹרַתְכֶם**... אָמַר רַבָּא: אָף-עַל-פִּי-כֵן, הַדּוֹר
קִבְּלוּהָ בִימֵי אַחְשָׁרוּשׁ. דְּכָתִיב (מגילת אסתר ט): 'קִיְמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים' - 'קִיְמוּ' מֵה שֶׁקִּבְּלוּ כְּבָר."
והקשו ה"תוספות": למה היה צורך לכפות על ישראל הר כגיגית ולהכריחם לקבל את התורה? הלא כבר הסכימו
מִרְצוֹנָם הַטּוֹב לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאָמְרוּ: "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"?

ומצינו תרוץ על-כך במדרש תנחומא (נח אות ג), כי מה שקבלו ישראל מִרְצוֹנָם הַטּוֹב הָיָה רַק תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
שֶׁאֲפָשֶׁר לְקִיְמָהּ בְּנִקְל. אֲבָל תּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, שֶׁהִיא אַרוּכָה מְאֹד מִיָּדָה, וַיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה חוֹמְרוֹת וְסִיגִים, לֹא רָצוּ
יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל, וְלָכֵן כָּפְּהָ עֲלֵיהֶם הַקַּב"ה הַר כְּגִיגִית, וְהִכְרִיחָם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה כְּמִקְשָׁה אַחַת.
מִכָּל זֶה יוֹצֵא לָנוּ, שְׁכַפִּית הַר כְּגִיגִית הִיְתָה עַל הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, כִּיּוֹן שֶׁאֵת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב כְּבָר קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל
בְּהַר סִינַי מֵאַהֲבָה, כְּשֶׁאָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע". וְלָכֵן מוֹבֵן מִמִּילָא שְׁמָה שֶׁאָמַר רַבָּא: "אָף-עַל-פִּי-כֵן... קִבְּלוּהָ בִימֵי
אַחְשָׁרוּשׁ" - הַכּוֹנֵה הִיא עַל הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַהֲבָה בִימֵי אַחְשָׁרוּשׁ.
בְּדֶרֶךְ זֶה מְבָאָר רַבִּי צְדוּק אֶת הַטַּעַם לְכָךְ שֶׁקִּבְּעוּ חו"ל, לְעֲשׂוֹת אֶת יְמֵי הַפּוֹרִים (אֲסֶתֶר ט, כב) "יְמֵי מִשְׁתָּה
וְשִׁמְחָה". וְכֵן, גַּם אֶת הַסִּיבָה לְכָךְ שֶׁהָאֲדָם צָרִיךְ לְהִתְבַּסֵּס בַּיּוֹן, "עַד דְּלֹא יֵדַע (לְהַבְדִּיל) בֵּין בְּרוּךְ מְרַדְּכִי לְאֲרוּר
הַמֵּן".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מה ראו חז"ל לקבוע, שצריכים אנו לשמוח בפורים דוקא על-ידי שתית יין, ולא
על-ידי אכילת בשר?

ויש לומר, שהביאור הוא על-פי הכתוב, "לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי, וּשְׁתוּ בַּיּוֹן מִסְכָּתִי". ומבואר בזהר הקדוש (ח"ג רע"א):
"לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי - דָּא אֲוִרִיתָא דְּבַכְתָּב (=זאת התורה שבכתב). וּשְׁתוּ בַּיּוֹן מִסְכָּתִי דָּא יִינָא דְּאֲוִרִיתָא
דְּבַעַל-פֶּה" (=זה היין, שהוא התורה שבַּעַל-פֶּה).

מבואר מכאן, כי התורה שבכתב מכונה 'לחם', והתורה שבַּעַל-פֶּה מכונה בתואר יין. ולכן תקנו חז"ל לְעֲשׂוֹת
אֶת יְמֵי חַג הַפּוֹרִים יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה שֶׁל יין, כְּדֵי לְרַמּוֹז שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַהֲבָה אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, עַל-יְדֵי
הַנֵּס שֶׁל פּוֹרִים.

וזהו גם הטעם לכך שהכינה אסתר את מפלת המן דוקא בשתית היין, כמו שכתוב (אסתר ז, ו): "וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ וְהַמֵּן
לְשִׁתוֹת עִם אֲסֶתֶר הַמִּלְכָּה... בְּמִשְׁתֵּה הַיּוֹן". שכן, ראתה ברוח הקדש שעל-ידי מפלתו של המן במשתה היין,
יִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, הַמְּכוֹנָה "יין".

ועתה יובן לנו גם, מדוע "מחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי, ל'ארוור המן" (=חייב אדם
לְהִתְבַּסֵּס בַּיּוֹן) בְּפּוֹרִים, עַד שֶׁלֹּא יֵדַע לְהַבְדִּיל בֵּין בְּרוּךְ מְרַדְּכִי לְבֵין אֲרוּר הַמֵּן).

על-פי זה יובן גם מה שתקנו לנו חז"ל בפורים לקיים מצות "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים". שכן,
עיקר הקיום של התורה שבַּעַל-פֶּה הוא, שצריך לנהוג כבוד זה בזה. שכן, רק אז נמסרת התורה מדור לדור. ולא
כפי שעשו תלמידיו של רבי עקיבא, שלא נהגו כבוד זה בזה, וכל אחד מהם היתה עינו צרה בתורה של חברו,

וממילא לא העבירו את תורתם הלאה. וזאת, כפי שכתוב במדרש: "...רבי עקיבא אומר: שנים-עשר זוגות אלפים תלמידים היו לי, מגבת ועד אנטיפרס, וכלן מתו בחיי בין פסח לעצרת. ובסוף העמידו לי שבעה (תלמידים), ואלו הן: רבי יהודה, רבי נחמיה, רבי מאיר, רבי יוסי, רבי שמעון בן יוחאי, רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, ורבי יוחנן הסנדלר. אמר להם (רבי עקיבא לתלמידיו החדשים): הראשונים לא מתו, אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה. (ולכן) אתם לא תהיו כן! מיד עמדו (תלמידיו החדשים), ומלאו כל ארץ ישראל תורה."

הנה, מבואר מכאן, שכאשר בני ישראל נוהגים כבוד איש ברעהו, ועיניהם אינן צרות זה בזה, מתמלאת ארץ ישראל בתורה הקדושה.

ולכן, דוקא בפורים, בזמן שבו קבלו ישראל את **התורה שבצל-פה**, תקנו חז"ל את המצות "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים". וזאת, כדי שינהגו כבוד זה בזה – מה שיגרום לכך שתתקיים בהם **התורה שבצל-פה** מעתה יתבאר היטב הקשר בין פורים לבין ל"ג בעומר, כפי שכתוב: "לעולם (=תמיד) ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימנך **פל"ג**". שכן, בפורים קבלו ישראל את **התורה שבצל-פה**. ולכן תקנו לקיים בו מצות משלוח מנות איש לרעהו, כדי לרמוז שצריך לנהוג כבוד זה בזה, כדי שתתקיים **התורה שבצל-פה**. וזהו גם הענין לכך של"ג בעומר הוא יום של שמחה – כי ביום זה "פסקו מלמות" תלמידיו של רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה. ותלמידיו החדשים של רבי עקיבא מלאו את ישראל בתורה, בזכות זה שנהגו כבוד זה בזה.

וזהו שסים המהבר "וסימנך **פל"ג**" – כדי לרמוז שצריך לתקן את **הפילוג** שיש בין איש לבין רעהו. דהיינו, כל אחד ואחד מ ישראל, שאינו נמצא באחדות עם חברו, צריך לתקן ענין זה. שכן, יום ל"ג בעומר הוא גם יום של אחדות ישראל. שכן, רק על-ידי האחדות והשלום מתקיימות התורה שבכתב ו**התורה שבצל-פה**.

"ונתתי שלום בארץ..."

מעשה באיש אחד, שבא אחר ימי הפסח לגרש את אשתו, בבית דינו של הרב הקדוש רבי אברהם יהושע מאפסא זיע"א. שאל אותו הרב: מה לך, כי תרצה לגרש את אשתך? השיב לו הבעל: האשה הזו האכילה אותי בפסח מצה שרוייה, בניגוד למסורת אבותי (מצה שרוייה=מצה שרוייה במים, שיש מחמירים שלא לאוכלה). צוה הרב לקרוא לאשתו-שלו (=הרבנית), וכשבאה, שאל אותה: הגידי נא לי, באמת, איזה מצות הנחת לפני בליל הסדר? הרבנית החרישה (=שתקה), כי יראה (=פחדה) לספר. אמר לה הרב: אל תיראי, הגידי לי את האמת. ותען הרבנית: שמתי לפניך מצות פשוטות, בלתי שמורות.

ומעשה שהיה כך היה: את המצה השמורה, שנאפתה בערב פסח לשם מצוה, הנחתי במפה מיוחדת בארון שבחדרי. ובהיותי טרודה בהכנת הסדר, בא איש עני אחד, ואמר שאין לו מצה שמורה לליל הסדר. אחד מבני הבית, שלא ידע שהמצה הזו הוכנה עבור רבנו לליל הסדר, נטל את המצה ונתן אותה לעני. ואני - ממשיכה הרבנית לספר - בבואי לקחת אותה מהארון, נדהמתי לראות שהיא נלקחה משם, ולא ידעתי מה לעשות, ויראתי לספר לבעלי (=הרב). נמלכתי בדעתי, ולקחתי מצה פשוטה, והנחתיה בתוך מפה, ועשיתי עצמי כלא יודעת דבר מפל הנעשה, והרב הקדוש ערך את הסדר על מצה פשוטה זו. הביט הרב בזה שבא לגרש את אשתו, ואמר לו: ראה, בני, אני אכלתי מצה פשוטה בליל הסדר, ועשיתי עצמי כלא יודע ולא מרגיש, למען לא אבוא לידי כעס והקפדה, והכל למען השלום. ואתה בא לגרש את אשתך בשביל מנהג של מצה שרוייה, שאינו מן הדין כלל! מיד עשה הרב פשרה ביניהם, והם התפייסו, והלכו לביתם לשלום.

"ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם תאכלו" (כו' כט')

מסופר על אדם אחד, שבקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם, ושאל אותו בקשר לדברי הזהר, שכתוב שלעתיד לבוא יתהפכו כל התוכחות והקללות שבפרשת "בחקתי" לברכות. כיצד יתכן - שאל האיש - שקללה של "ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם תאכלו" תתהפך לברכה? והרי אין לך קללה גדולה מזו? **שאל** אותו האדמו"ר: יש לך בנים? השיב האיש בשפה רפה ובכבד-ראש: אמנם יש לי בנים, אבל לצערי הם אינם שומרי תורה ומצוות, ואפילו כשרות אינם שומרים, ולכן נמנע אני מלאכל בביתם. זוהי פונת הזהר הקדוש - ענה לו הרב - לעתיד לבוא, בנך יחזרו בתשובה, ותהיה רשאי לאכל בבתיכם בשר ושאר מיני מאכלים שיגישו לפניך, וזהו שכתוב: "ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם תאכלו"...

עפת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד רבוננו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּחֻקֵי "כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסֻמוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק" 🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:02

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © יציאת השבת: 20:15 ר"ת 20:57

הַפְּטָרָה: "ה' עֲזֵנִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וַנְתַּתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְכֶם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "וַנְתַּתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְכֶם", פרש רש"י: "וַנְתַּתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְכֶם" – בְּשַׁעַת שְׁאִין דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם לְצֵאת (מִבֵּיתֶם) כְּגוֹן בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ "וַנְתַּתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְכֶם" זֶהוּ זְמַן לֵיל שַׁבָּת? תַּחֲלִיחָה, נִקְדִּים לְהִבְיָא מָה שְׁמַצְאָנוּ בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית מו', מִתוֹרָגָם): "וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ" – זֹאת תוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵינָת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבִה נִבְרָא הָעוֹלָם...".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ הַתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה הִיא בְּבַחֲנֵינָת יוֹם שַׁבָּת? וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהִנֵּה אָמְרוּ חו"ל בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ (טו"ר או"ח רצ'): "אֲמַרְהָ תוֹרָה לְפָנֵי הַקַּב"ה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּשִׁיכְנֶסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ, זֶה רֵץ לְכַרְמוֹ וְזֶה רֵץ לְשׁוּדְהוֹ. וְאֲנִי מָה תֵּהֵא עָלַי? אָמַר לָהּ (הַקַּב"ה): יֵשׁ לִי זוּג שְׂאֲנִי מְזוּג לָךְ, וּשְׁבַת שְׁמוֹ, שֶׁהֵם בְּטִלִּים מִמְּלַאכְתָּם, וַיְכּוּלִין לְעֶסוֹק בְּךָ".

וְלָכֵן מִטַּעַם זֶה הַתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה הִיא בְּבַחֲנֵינָת "שַׁבָּת". שְׁכֵן, בְּשַׁבָּת פְּנוּיִים יִשְׂרָאֵל לְעֶסוֹק בַּתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה. וְהִנֵּה, מֵאַחַר וְתַכְלִית הַתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה הוּא לְבַרֵר וּלְהִבִּין אֶת הַכְּתוּב בַּתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, נִמְצָא, שְׁבַע־פֶּה קֹדֶשׁ, עַל-יְדֵי לִימּוּדֵינוּ אָנוּ מְחַבְּרִים תוֹרָה שְׁבַע־פֶּה. (וְלָכֵן תִּקְנוּ לָנוּ חו"ל לְקִרְוֵא בְּשַׁבָּת אֶת פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ כְּדֵי לְחַזֵּק חִיבוּר זֶה שֶׁל הַתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה עִם תוֹרָה שְׁבַע־פֶּה).

וּמָה מְאֹד יוֹמְתֵק בְּזֶה לְהִבִּין מָה שְׁנִפְסַק לְהִלָּכָה בְּשַׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח סימן רעד', סעיף א'), שְׁבַע־פֶּה חַיֵּב הָאָדָם לְבַצוֹעַ עַל שְׁתֵּי כְּפָרוֹת. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא (שַׁבָּת קיז'): "אָמַר רַבִּי אַבָּא: בְּשַׁבָּת חַיֵּיב אָדָם לְבַצוֹעַ עַל שְׁתֵּי כְּפָרוֹת, דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת טז', כב'): 'לֶחֶם מִשְׁנֶה' (=נוֹסֶף)".

וְהִנֵּה, יְדוּעַ, שְׁלַחֵם רוּמּוֹ לַתוֹרָה, כְּמוֹ מָה שְׁכָתוּב בְּמִשְׁלֵי (ט', ה'): "לָכֹו לְחַמּוֹ בְּלַחְמֵי" – "לָכֹו לְחַמּוֹ" – לְשׁוֹן רַבִּים, שְׁתַּלְחָמוּ וְתַפְלְפְּלוּ "בְּלַחְמֵי" (=בַּתוֹרָתִי).

וּמְצִינוּ בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ, שְׂאֲנוּ בּוֹצְעִים בְּשַׁבָּת עַל שְׁתֵּי כְּפָרוֹת לַחֵם, לְרַמּוֹז עַל לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם וְלַחֵם מִן הָאֶרֶץ, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּזוּהַר (וַיְחִי רִמּוֹ'): "לְקַטּוּ לַחֵם מִשְׁנֶה". מָאֵי 'לַחֵם מִשְׁנֶה' (=נוֹסֶף)? אֵלֶּא תְּרִי (=שְׁתֵּי) לַחֵם – לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם וְלַחֵם מִן הָאֶרֶץ".

וְעַל-כֵּן פֶּרַשׁ הַ"מְקַדֵּשׁ מְלֶךְ" (שָׁם): "לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם הוּא תוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, וְלַחֵם מִן הָאֶרֶץ הוּא הַתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה. וְלִפִּי הָאֲמוּרָא אָנוּ בּוֹצְעִים עַל שְׁתֵּי לַחְמִים כְּדֵי לְרַמּוֹז שְׁצָרִיךְ בְּשַׁבָּת לְחַבְּרַת תוֹרָה שְׁבַע־פֶּה עִם תוֹרָה שְׁבַע־פֶּה". וּמַעַתָּה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהִבִּין מָה שְׁטַמּוֹן רַש"י בְּגִדְל חוֹכְמָתוֹ, בְּאוֹמְרוֹ: "וַנְתַּתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְכֶם, בְּשַׁעַת שְׁאִין דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם לְצֵאת (מִבֵּיתֶם), כְּגוֹן בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת". שְׁכֵן, בְּפִשְׁטוּת יֵשׁ לוֹמַר, שְׁבַע־פֶּה זֶהוּ הַזְּמַן הַמְּתַאֵם לִירִידַת גִּשְׁמִים, שֶׁהָרִי אֵין בְּנֵי הָאָדָם יוֹצְאִים מִבְּתֵיהֶם, וּמִמִּילָא הַגֶּשֶׁם אֵינוּ מְפָרִיעַ לָהֶם.

אוֹלָם יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁרַש"י הִתְכַּוֵּן בְּעַמְּק חוֹכְמָתוֹ, שְׁמַאחַר וְאֵין בְּנֵי הָאָדָם יוֹצְאִים לְמְלַאכְתָּם בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת, אֵלֶּא צָרִיכִים הֵם לְעֶסוֹק בַּתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, וּלְחַבְּרָה עִם הַתוֹרָה שְׁבַע־פֶּה (בְּבַחֲנֵינָת לַחֵם מִשְׁנֶה), הִנֵּה, מִמִּילָא אֵז מִתְחַבְּרִים הַשָּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ, וַיּוֹרְדִים הַגֶּשֶׁמִּים.

"אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וַיִּרְאֵת מֵאֲלֹהֶיךָ וְחִי אַחֲרֶיךָ עַמְּךָ"

עַל הַכְּתוּב, "אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ" שׁוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים, מְדוּעַ נִקְרָא אִיסוּר "נֶשֶׁךְ" בְּשֵׁם "רְבִית"? וְהָרִי לֹא מְצִינוּ שֵׁם זֶה (=רְבִית) בְּכָל הַתוֹרָה כְּלָה...
בְּסִפֵּר "בֵּן יְהוּדֵעַ" לְהִגֵּה "ק רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים, בְּעַל הַ"בֵּן אִישׁ חַי" זִיע"א הוּא כּוֹתֵב רְמֵז נִפְלָא, עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּבֵא מְצִיעַ עַה'): "תִּנְיָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: מְלוֹי בְּרַבִּית יוֹתֵר מִמָּה שְׁמְרוּיְחִין – מְפָסִידִין. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא

שְׁמַשִּׁימִין (=מחשיבים את) מִשָּׁה רַבְּנֵי חֲכָם, וְתוֹרַתוֹ אֲמֵת, וְאוֹמְרִים: אֵילֹו הָיָה יוֹדֵעַ מִשָּׁה רַבְּנֵי שֶׁהָיָה רוּחַ בְּדַבָּר (=בְּהִלְוָאָה בְּרַבִּית), לֹא הָיָה כּוֹתְבוֹ”.

וּמִבָּאָר הַ”בֵּן אִישׁ חַי”, שְׁמַלּוֹי בְּרַבִּית אוֹמְרִים שְׁמִשָּׁה רַבְּנֵי הָיָה אֲמָנָם חֲכָם בְּחֻכְמַת הַתּוֹרָה, אוֹלָם כִּיּוֹן שְׁלֹא עָסַק בְּמַסְחָר, אֶסֶר לְקַחַת רַבִּית. אֲבָל מוֹסִיפִים הֵם, שְׁאֵילוּ הָיָה מִשָּׁה רַבְּנֵי עוֹסֵק בְּמַסְחָר, מִיָּד הָיָה מִבֵּין שֶׁהִלְוָה עוֹשֶׂה רוּחִים גְּדוֹלִים מִכֶּסֶף הַהִלְוָאָה, וְלָכֵן רָאוּי שִׁיתֵן חֵלֶק מִהַרְוּחִים לְמִי שֶׁהִלְוָה לוֹ.

מִכָּל זֶה נִמְצָא, שְׁאוֹתוֹ מִלּוֹה בְּרַבִּית לֹא רַק כּוֹפֵר בְּמִצְוֹת ”רַבִּית”, שֶׁהִיא כִּידוּעַ אַחַת מִ–תְּרִי”ג הַמִּצְוֹת, אֲלֹא הוּא כּוֹפֵר גַּם בִּיתֵר תְּרִי”ב הַמִּצְוֹת, שֶׁהִרִי אוֹמֵר הוּא בְּעֵצֶם שְׁמִשָּׁה רַבְּנֵי נִתֵן מִדַּעַתוֹ אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְלֹא שֶׁנִּתְּנוּ הֵן מִפִּי הַגְּבוּרָה. וְלָכֵן נִקְרָא אִיסוּר זֶה בְּשֵׁם ”רַבִּית” – אוֹתִיּוֹת תְּרִי”ב – לוֹמֵר לָךְ, שְׁלֹא רַק בְּמִצְוֹת רַבִּית כּוֹפֵר הַמִּלּוֹה בְּרַבִּית, אֲלֹא גַם בְּשָׂר תְּרִי”ב הַמִּצְוֹת.

”אִם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ, וְאֶת מִצְוֹתֵי תְּשִׁמּוּ וְעֵשִׂיתֶם אֹתָם וְנִתְּתִי גְּשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם” (כו' ג')

יִשְׁנֶם אֲנָשִׁים שְׁחוֹשְׁבִים בְּטַעוֹת שֶׁהַתּוֹרָה וְהָעוֹלָם הַזֶּה הֵם שְׁנֵי דְבָרִים הַמְּנוֹגְדִים אֶחָד לַשְּׁנֵי, וְאָדָם שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה לֹא יִכּוֹל לְהִנּוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה. אוֹלָם טַעוֹת הֵיא בְּיָדָם, כִּיּוֹן שְׁאֲדַרְבָּה, הַתּוֹרָה רוּצָה וּמְעוֹנֵנֶת שֶׁהָאָדָם יִהְיֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֲבָל הַנְּאָה עַל-פִּי הַתּוֹרָה, כְּגוֹן, כְּשֶׁהָאָדָם אוֹכֵל מֵאֲכָלִים אֲזִי יִכּוֹן שֶׁהוּא אוֹכֵל לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְיִבְרָךְ עַל כָּל מֵאֲכָל לְפָנָי שֶׁהוּא אוֹכֵל.

וְזֶהוּ שְׁאוֹמֵר הַכְּתוּב: ”אִם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ” – אִם תִּלְכוּ בְּחֻקוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְתַעֲסִקוּ בָּהּ, אֵל לָכֶם לְחַשׁוֹב שֶׁזֶה יִהְיֶה עַל חֶשְׁבוֹן הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲלֹא ”וְנִתְּתִי גְּשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם” – יִהְיֶה לָכֶם אֶת ”גְּשָׁמִיכֶם” – כָּל עֲנִי הָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי הַזֶּה – ”בְּעֵתָם” וּבְזִמְנָם.

”כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יִחְרַם מִן הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוֹמָת”

סִיפּוֹר מוּפְלָא עַל כּוֹחַם שֶׁל צְדִיקִים הַתְּרַחַשׁ בְּזִמְנֵי שֶׁל הָאֲדָמוֹר רַבִּי שְׁלֵמָה גוֹלְדָּמָן מְזוֹעָהִיל זַ”ל, וּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כָּךְ הָיָה: בְּעֶרְבׁ שַׁבַּת (בְּבֵית שֶׁל זוּג שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם יְלָדִים), הַכִּינָה הָאִשָּׁה הַצְּדִיקָנִית אֶת כָּל הַמֵּאֲכָלִים עַל הַשִּׁלְחָן מִבְּעוֹד יוֹם, וְהֵיא וּבְעֵלָה הִלְכוּ לְבֵית הַכְּנִסַּת לְתַפִּילַת הַשַּׁבָּת.

אֶחָד הַגּוֹיִים שֶׁהַתְּגוֹרֵר בְּסִמּוּךְ, נִכְנָס לְשִׁכּוּנָה, וּבְשַׁעַה שְׁכָלָם הָיוּ בְּבֵית הַכְּנִסַּת, וּבְעוֹדוֹ מְשׁוּטֵט, עָלָה בְּאִפּוֹ רִיחַ מֵאֲכָלֵי הַשַּׁבָּת שֶׁל אוֹתוֹ זוּג. הוּא נִקַּשׁ עַל הַדֵּלֶת כְּדִי לְהַשְׁבִּיעַ אֶת רַעְבוֹנוֹ, אוֹלָם בְּבֵית כְּמוֹבָן אֵין אִישׁ וְאֵין עוֹנָה.

לֹא חָשַׁב אוֹתוֹ גוֹי פְּעַמִּים, פָּרַץ לְתוֹךְ הַבַּיִת, וּמִיָּד הִתְיַשֵּׁב עַל שִׁלְחָן הַשַּׁבָּת, וְהַחֵל לֶאֱכוֹל וּלְמַלֵּא אֶת כְּרִסוֹ מִמַּעַדְנֵי הַשַּׁבָּת שֶׁהָיוּ עַל הַשִּׁלְחָן: חֲלָה, בְּשָׂר, סִלְטִים וּשְׂאֵר מֵאֲכָלִים, וְאִף לָגַם מִן הַיַּיִן כְּמָה וְכְמָה כּוֹסוֹת. וְהֵנָּה, עוֹד הָעוֹף בֵּין שִׁינָיו וּלְפִתָּע חָזְרוּ הַזּוּג מִן הַתַּפִּילָה, פִּתְחוּ אֶת הַדֵּלֶת וְנִכְנְסוּ. לְמַשְׁמַע הַדֵּלֶת הַנִּפְתַּחַת הַחֲסִיר לְבוֹ שֶׁל אוֹתוֹ גוֹי פְּעִימָה. הוּא הִבִּין שֶׁבְּעֲלֵי הַבַּיִת חָזְרוּ, וּמִיָּד בִּקֵּשׁ לְהִימְלֵט, בְּטָרֶם יִתְּפִסּוּ אוֹתוֹ חֲלִילָה בְּקַלְקַלְתּוֹ. תוֹךְ כְּדִי נִסְיוֹן הַהִמְלָטוֹת, עָצַם הָעוֹף נִתְקַעָה בְּגִרְוֹנוֹ, וְהוּא הַחֵל לְחַרְחַר תוֹךְ שְׁנִיּוֹת נִפְל אֲרָצָה וְנִפַּח אֶת נִשְׁמָתוֹ הַטְּמֵאָה.

כְּאֲשֶׁר נִכְנְסוּ בְּנֵי הַזּוּג לְבֵיתָם, גָּלוּ לְחַרְדָּתָם אֶת הַגּוֹי מוּטָל מֵעַל הָרָצָפָה. פְּנִיָּהֶם הַחּוֹירוֹ, מָה יַעֲשׂוּ עִתָּה? הִרִי בְּרָגַע שִׁיבּוֹאוֹ הַשְּׁלִטוֹנוֹת לְבֵיתָם, יַעֲלִילוּ עֲלֵיהֶם לְבִטָּח כִּי הֵם הִרְגוּ אֶת הַגּוֹי! הַבִּיטוּ הֵם אַרוּכּוֹת זֶה בְּפָנָי זֶה, וְנִסּוּ לְחַשׁוֹב כִּיּוֹן לְהִימְלֵט מִהַצָּרָה הַצְּרוּרָה הַזֹּאת שֶׁנִּחְתָּה עַל רֵאשִׁים... לְאַחַר כְּמָה דְּקוֹת הָאִשָּׁה הַתַּעֲשָׂתָה, וְאֲמָרָה לְבַעֲלָהּ: ”הִרִי צְדִיק גְּדוֹל יֵשׁ בְּעִיר – רַבִּי שְׁלֵמָה גוֹלְדָּמָן – פְּנָה אֵלָיו, וְרֵאָה כִּיּוֹן יוֹכֵל לְהוֹשִׁיעֵנוּ!”

מִיָּד רָץ הַבַּעַל אֵל בֵּיתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק רַבִּי שְׁלֵמָה גוֹלְדָּמָן, וְסִפֵּר לוֹ אֶת כָּל מָה שֶׁהַתְּרַחַשׁ בְּבֵיתוֹ.

הַרְבֵּ חָשַׁב מִסְפָּר דְּקוֹת, וְאוֹדָם עַז הַצִּיף אֶת פְּנֵיו הַקְּדוּשׁוֹת. לְאַחַר מִכּוֹן לְקַח בְּיָדוֹ אֶת אַחַת הַכְּפּוֹת שֶׁהִיָּתָה מוֹנַחַת עַל הַשִּׁלְחָן, שֶׁם בְּתוֹךְ הַכֶּף אֶחָד מִמֵּאֲכָלֵי הַשַּׁבָּת, וְצוּהָ עַל הָאִישׁ וְאָמַר לוֹ: ”קַח אֶת הַכֶּף הַזֹּאת, פִּתַּח אֶת פִּי שֶׁל הַגּוֹי, וְשִׁים בְּתוֹכָהּ אֶת הַמֵּאֲכָל!”

הַבַּעַל לֹא הִבִּין כִּיּוֹן הַמֵּאֲכָל יִכּוֹלָה לְסַיֵּעַ לָהֶם לְהִימְלֵט מִהַצָּרָה הַזֹּאת, אֲךָ מֵאַחַר וְהָיָה חֲדוּר בְּאִמוּנַת חֲכָמִים רָץ מִיָּד לְבֵיתוֹ, וַעֲשֶׂה כְּפִי שְׁצוּהוֹ הַצְּדִיק – פִּתַּח אֶת פִּי שֶׁל הַגּוֹי, וְהַכְּנִיס לְתוֹכּוֹ אֶת הַכֶּף וְהַמֵּאֲכָל שֶׁבְּתוֹכָהּ. וְהֵנָּה, לְאַחַר זָמַן מָה, וְלִתְהַדְּמָתָם הַרְבָּה, קָם אוֹתוֹ הַגּוֹי עַל רַגְלָיו, כְּאֵילוֹ מְעוֹלָם לֹא קָרָה לוֹ מְאוּמָה, הַשְּׁתַּעַל כְּדָקָה הַבִּיט הִיכֵן הוּא נִמְצָא, אוֹתוֹת בְּלִבּוֹל נִכְרוּ עַל פְּנָיו, וְלְאַחַר כְּמָה שְׁנִיּוֹת יָצָא מִפִּתְחַת הַבַּיִת. הַבַּעַל הַחֲלִיט לְרֵאוֹת מָה יַעֲלֶה בְּגוֹרְלוֹ, וּמִיָּד הִלְךְ אַחֲרָיו. הוּא עָקַב אַחֲרָיו, וְרֵאָה כִּיּוֹן הַגּוֹי עוֹזֵב אֶת שְׁכוּנַת הַיְּהוּדִים, וּפּוֹנֶה לְשִׁכּוּנָה בְּהַתְּגוֹרֵר. וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְפִתְחַת אֶחָד הַבָּתִּים, עוֹד בְּטָרֶם הַסְפִּיק לְהִיכְנִס לְבֵיתוֹ, נִפַּל אֲרָצָה. מִיָּד קָמָה הַמוֹלָה סְבִיבוֹ, וְנִסּוּ לְהַקִּימוֹ וּלְעוֹרְרוֹ, אֲךָ לֵלֵא הוֹעִיל – הַגּוֹי מָת, וְהַפַּעַם לְתַמִּיד. אוֹ אֲזִי הִבִּין הַבַּעַל כִּי לְמַעֲשֶׂה הוּא וְאִשְׁתּוֹ חָזוּ בְּמוֹ עֵינֵיהֶם בְּתַחֲתֵי הַמַּתִּים. הוּא רֵאָה וְהִבִּין כְּמָה גְּדוֹל כּוֹחוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, שֶׁנִּתֵּן חַיּוֹת בְּאוֹתוֹ הַגּוֹי, עַד שֶׁיִּגִּיעַ לְפִתְחַת בֵּיתוֹ, וְשֶׁם יָמוּת, בְּלִי שִׁיעוֹרֵר עֲלִילַת דָּם עַל הַיְּהוּדִים... שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּחֲקָתִי "כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסֻמוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:02**

עַרְשׂוֹת קִטּוּ אֵייר תּשׁע"ד (16.5.14) © **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:15** ר"ת 20:57

הַפְּטָרָה: "ה' עִזִּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וּשְׂמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים"

עַל הַכְּתוּב "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" שְׁנִינוּ בְּגִמְרָא (שַׁבַּת פַּח'): "דְּרַשׁ רַבִּי סִימְאִי: בְּשַׁעַת שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל 'נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע' בָּאוּ שְׁשִׁים רִיבּוּא שֶׁל מְלָאכֵי הַשֶּׁרֶת, (ו)לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קָשְׁרוּ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים, אֶחָד כְּנֶגֶד 'נַעֲשֶׂה' וְאֶחָד כְּנֶגֶד 'נִשְׁמָע'. וּפְיוֹן שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל (בְּעַגְלָה) יָרְדוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִיבּוּא מְלָאכֵי חֲבֵלָה וּפְרָקוּם, שְׁנֵי אֲמָר (שְׁמוֹת לֵג' ו'): 'וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב'... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּפְלָן זָכָה מֹשֶׁה וּנְטָלָן... אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: עֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ, שְׁנֵי אֲמָר: 'וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וּשְׂמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַגְּמְרָא, שְׁלֹאֲחֵר חֲטָא הַעֲגָלָה אֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע". וְאוּלָּם, מֹשֶׁה רִבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, זָכָה לְכְתָרִים אֵלֹהִים, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר הַתּוֹסֵפוֹת (שֵׁם) "שְׁנֵי כְּתָרִים שֶׁל הוֹד הָיוּ, לְפִיכֶךָ כְּשֶׁנִּשְׁטַלְמָם מֹשֶׁה - קָרְן עוֹר פָּנָיו", כְּפִי שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה (שְׁמוֹת ל' כ"ט): "וַיִּרְא אֱהָרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרְן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים".

וְהִנֵּה, אֵין סִפְק כִּי שְׁנֵי כְּתָרִים אֵלֹהִים שֶׁל הוֹד, שְׁנִשְׁטַלוּ מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְּנוּ לְמֹשֶׁה רִבְּנוּ, הֵם **אוֹר גְּדוֹל** וּמִזְהִיר שֶׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, שְׁנִשְׁטַלוּ מִיִּשְׂרָאֵל לְאַחַר שְׁחָטָאוּ בְּעַגְלָה. וְאוּלָּם, בְּגְאוּלָּה הַקְּרוּבָה, לְעֲתִיד לְבוֹא, יִחְזִירָם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ שְׁאֲמַר רִישׁ לְקִישׁ: "עֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ, שְׁנֵי אֲמָר: 'וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וּשְׂמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים". "שְׂמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים" - אֵלֹהִים אוֹתָם שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁל הוֹד שֶׁקָּשְׁרוּ מְלָאכֵי הַשֶּׁרֶת עַל רֵאשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע". וְעַל-כֵּן הִתְנַבֵּא הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּה (נָא, ד'): "כִּי תוֹרָה מֵאֵתִי תֵצֵא". וְדַרְשׁוּ חו"ל בְּמִדְרַשׁ (וַיִּקְרָא רַבֵּה יג', ג'): "אָמַר הַקַּב"ה: תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תֵצֵא". דְּהִינּוּ, אֶת אוֹתָם הַכְּתָרִים שֶׁל הוֹד/סוּדוֹת הַתּוֹרָה שְׁאֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל בְּחֲטָא הַעֲגָלָה, עֲתִיד הַקַּב"ה לְהַחְזִירָן לְיִשְׂרָאֵל לְעֲתִיד לְבוֹא.

וְהִנֵּה, מִבּוֹאֵר בְּלִיקוּטֵי ש"ס לְרִבְּנוּ הָאֲרִיזוֹ"ל, שֶׁ-רַשְׁבַּי (רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי) הוּא נִיצוּץ מִנְשַׁמְתּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רִבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְכְפִי דְבַרֵי הָאֲרִיזוֹ"ל: "דַּע כִּי הַרַשְׁבַּי, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הִיָּה נִיצוּץ מִמֹּשֶׁה רִבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם. וְכְמוֹ שְׁמִשָּׁה בְּרַח מִפְּנֵי חֶרֶב פְּרַעֲזָה, וְהִשִּׁיג (אֵת) שְׁלִימוֹתוֹ שֶׁם בְּמִדְבָר - כֵּן רַשְׁבַּי בְּרַח מִפְּנֵי הַקִּיסָר, וְהִשִּׁיג (אֵת) שְׁלִימוֹתוֹ שֶׁם בְּמִדְבָרָה בְּלוֹד".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, כִּי הִתְנַא הַדְּגוּל רַשְׁבַּי, שֶׁגָּלָה בְּעוֹלָם אֶת תּוֹרַת הַסוּד, זָכָה לְהִשִּׁיג אֶת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁל הוֹד שְׁנִשְׁטַלוּ מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְּנוּ לְמֹשֶׁה רִבְּנוּ. וּמֵאַחַר וּבְזִמְן מֹשֶׁה רִבְּנוּ (בְּגִלְגַל חֲטָא הַעֲגָלָה) לֹא נִתְּנָה לְמֹשֶׁה הַרְשׁוּת לְגָלוּת בְּעוֹלָם אֶת תּוֹרַת הַסוּד (כְּתָרֵי הַהוֹד), הִנֵּה, בְּזִכְרוֹתוֹ שֶׁל רַשְׁבַּי, שֶׁהָיָה כְּאֲמוּר נִיצוּץ מֹשֶׁה, נִתְּנָה לוֹ (=רַשְׁבַּי) הַרְשׁוּת בְּתַקּוּפָתוֹ לְגָלוּת סוּדוֹת אֵלֹהִים, כְּמִבּוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שְׁאֵלְיָהוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב אָמַר לְרַשְׁבַּי (הַקְּדוּמָה יז'): "קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְּשׁוּן מְלִין עַל יָדְךָ. דְּהָא רְשׁוּתָא אֵית לָךְ לְגַלְגָּלָה רִזִּין טְמִירִין עַל יָדְךָ מַה דְּלֹא אֲתִיבֵיב רְשׁוּ לְגַלְגָּלָה לְשׁוּם בְּרַח נֶשׁ עַד כְּעוֹן" (=קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְּשׁוּ דְבַרֵי תּוֹרָה עַל-יָדְךָ. שְׁהֲרִי, רְשׁוּת נִתְּנָה לְגָלוּת עַל-יָדְךָ סוּדוֹת גְּנוּזִים, מַה שְׁלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְגָלוּת לְשׁוּם אָדָם עַד עַתָּה).

וְכֵן מוּבָא בַּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ (שְׁמוֹת ט'): "אָמַר רַשְׁבַּי": הַשְּׁתָּא אֵית לִי לְגַלְגָּלָה מַה דְּלֹא אֲתִיבֵיב רְשׁוּ לְבָר נֶשׁ אַחְרָא לְגָלוּת" (=עַתָּה יֵשׁ לִי רְשׁוּת לְגָלוּת מַה שְׁלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְאָדָם אַחַר לְגָלוּת).

הִנֵּה כִּי כֵן, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מַה שְׁאֲמַר רַשְׁבַּי עַל עֲצֻמוֹ (וְזוֹהַר שֵׁם): "מַעֲיַד אָנִי עָלֵי שְׁמַיִם וְאַרְצָן שְׁבַעֲלִיוֹנִים, שְׁהִנְנִי רוֹאֶה כְּעַת מַה שְׁלֹא רָאָה אָדָם מִיּוֹם שֶׁעָלָה מֹשֶׁה שְׁנִית לְהָר סִינַי... וְעוֹד, שְׁאֲנִי יוֹדַע שְׁפָנֵי מַאֲרִים, וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע וְלֹא הִסְתַּכַּל, וְזֶהוּ שְׁאֲמַר הַכְּתוּב 'וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרְן עוֹר פָּנָיו".

וּכְּנִתּוֹ שֶׁל רַשְׁבַּי, נִיצוּץ מֹשֶׁה, הִיא, שֶׁהוּא זָכָה לְהִשִּׁיג אֶת הָאוּרוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁל שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁל הוֹד, שֶׁקָּבַל מֹשֶׁה רִבְּנוּ מִהַמְּלָאכִים כְּשֶׁעָלָה לְהָר סִינַי, וְכְּאֲמוּר מְכַתְּרִים אֵלֹהִים קָרְנוּ פָּנָיו שֶׁל מֹשֶׁה רִבְּנוּ. וְאוּלָּם, "וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרְן עוֹר פָּנָיו" - דְּהִינּוּ, לֹא הִיָּתָה לוֹ רְשׁוּת לְגָלוּת סוּדוֹת אֵלֹהִים. וְאֵילּוּ רַשְׁבַּי יָדַע שְׁקָרְן עוֹר פָּנָיו, כְּלוּמָר

שזכה הוא לגלות, מה שלמשה רבנו לא היתה רשות לגלות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ל"ג בעומר, יומא דהילולא של רשב"י, הוא יום "הוד שבהוד"

ידוע מה שאמרו חז"ל, והוא יסוד גדול וחשוב בעבודת ה', שצריך כל אחד ואחד לעבוד את ה' בשבע המידות: **חסד**, **הגבורה**, **תפארת**, **נצח**, **הוד**, **יסוד**, **מלכות**. וצריך כל איש ישראל לתקן ולקדש מידות אלו (דהיננו, לעשות חסד עם הזולת, לא להתנהג עם הסובבים אותו במידת **הגבורה/דין** וכו').

ולכן, ימי ספירת העומר, שבהם אנו סופרים שבועה שבועות, הם פנגד שבע המידות שהבאנו, כדי להגיע לחג השבועות (זמן מתן תורתנו) ולקבל את התורה, כשאנו מתוקנים ומזופכים בשבע המידות הנ"ל.

על פן בכל שבוע יש לתקן מידה אחת – בשבוע הראשון של ימי ספירת העומר יש לתקן את מידת **החסד**, בשבוע השני את מידת **הגבורה**, וכן הלאה. והנה, מאחר ובכל שבוע יש כאמור לתקן מידה אחת, ובכל שבוע יש לנו שבועה ימים, לכן כל מידה מתחלקת לעוד שבוע מידות. לדוגמא, בשבוע הראשון, שהוא שבוע של מידת **החסד**, היום הראשון לספירה הוא **חסד שבחסד**, והיום השני לספירה הוא **גבורה שבחסד**, היום השלישי הוא **תפארת שבחסד**, וכן הלאה (ראה טבלה). וכאשר נתבונן ביום **ל"ג** בעומר, נראה שהמידה של יום זה היא: **הוד שבהוד**, כדי לרמוז לנו על שני הפתרים של **הוד** שזכה בהם רשב"י שהם כאמור **סודות** התורה הקדושה.

חסד	גבורה	תפארת	נצח	הוד
חסד שבחסד א' לעומר	חסד בגבורה ח'	חסד בתפארת טו'	חסד שבנצח כב'	חסד שבהוד כט'
גבורה שבחסד ב' "	גבורה בגבורה ט'	גבורה בתפארת טז'	גבורה שבנצח כג'	גבורה שבהוד ל'
תפארת שבחסד ג'	תפארת בגבורה י'	תפארת בתפארת יז'	תפארת שבנצח כד'	תפארת שבהוד לא'
נצח שבחסד ד'	נצח בגבורה יא'	נצח בתפארת יח'	נצח שבנצח כה'	נצח שבהוד לב'
הוד שבחסד ה'	הוד בגבורה יב'	הוד בתפארת יט'	הוד שבנצח כו'	הוד שבהוד ל"ג
יסוד שבחסד ו'	יסוד בגבורה יג'	יסוד בתפארת כ'	יסוד שבנצח כז'	יסוד שבהוד לד'
מלכות שבחסד ז'	מלכות בגבורה יד'	מלכות בתפארת כא'	מלכות שבנצח כח'	מלכות שבהוד לה'

"ואמרתם כה לחי, רבי שמעון בר יוחאי"

מסופר על הצדיק הקדוש, רבי אלעזר אזכרי, הלא הוא "בעל התרדמים", שהיה מגדולי עולם, וחי בתקופת האר"י הקדוש, והיה משמש בבית המדרש המרכזי שבצפת. איש לא ידע את עצם קדושתו, והפל החזיקוהו לאדם פשוט ותמים.

פעם אחת ב-ל"ג בעומר, בהילולת הרשב"י במירון, רקדו האר"י וחבורתו לכבוד התנא הקדוש. והנה, פתאום הופיע שם זקן אחד, שהיה בעל צורה ובעל קומה יותר מכל העם, והיה לבוש בגדים לבנים. הזקן רקד לבדו שם בשמחה עצומה עם חברת החוגגים. והנה, בתוך הריקודים והמחולות, קפץ לפתע האר"י הקדוש, ואחז בידו של אותו זקן, ורקדו שניהם יחד זמן רב באש להבה. לאחר זמן מה עצר הזקן האלמוני את ריקודו, נגש אל השמש רבי אלעזר אזכרי, וצרפו אל הריקוד הפלאי. וככה רקדו שלוש שעות במשך שעה ארוכה ובהתלהבות רבה. בתום הריקודים, הרהיבו תלמידי האר"י לגשת אל רבם, ושאלו אותו: "אל יחר לאדוני אם נשאל לפשר מעשיו בחגיגת ל"ג בעומר. שכן, ראינו כי כבודו רקד עם זקן, וגם עם השמש. ואמנם, אותו זקן, הוד והדר היה לו, ופודאי רבנו מכירו, שהוא גדול בתורה. אולם, השמש רבי אלעזר, חושבים אנו כי אין זה לכבוד התורה שרבנו ירקוד עמו בחיבה שכזאת". חיד אליהם האר"י, ואמר: "אדרבא, אמרו לי אתם מה יכולתי לעשות אם התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, בכבודו ובעצמו, הזמין את השמש לרקוד עמו, כלום אני הצעיר יכול לסרב?" ומאז, נתפרסם שמו של השמש רבי אלעזר אזכרי, שנודע לימים כ"בעל התרדמים", שקדושתו, צדקתו ומדרגתו לא נודעו עד לאותו ריקוד נפלא שרקדו ב-ל"ג בעומר הוא והאר"י הקדוש עם התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשבי תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פרשת השבוע: בחקתי "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" **כניסת השבת: 19:02**

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יציאת השבת: 20:15** ר"ת 20:57

הפטרה: "ה' עזי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בני ציון"

"וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר" (*)

על הכתוב (ויקרא כו, מב), "וזכרתי את בריתי יעקוב", מפרש רש"י, שכדי להבטיח לבניו את הגאולה העתידה, לקח יעקב אבינו את האות ו' מאליהו הנביא כערבון, עד שיבשר את הגאולה לישראל. וכפי דברי רש"י (בתוספת ביאור): בחמשה מקומות נכתב **יעקוב** מלא, עם ו', ובחמשה מקומות כתוב אליהו חסר, בלי ו' (=אליהו). וזאת, כדי לרמוז לנו, שיעקב אבינו לקח ערבון – את האות ו' מאליהו – עד שיבוא אליהו ויבשר את גאולת בניו של יעקב.

הנה, מבואר מדברי רש"י הקדוש, שיעקב אבינו נטל משכונ/ערבון מאליהו – את האות ו'. ולכן נקרא אליהו בחמשה מקומות בשם "אליה", ואילו יעקב נקרא בחמשה מקומות בשם **יעקוב**. כל זאת, כדי להבטיח שאליהו הנביא יבוא ויבשר לישראל, לעתיד לבוא, על הגאולה האחרונה.

וזהו שאמר יעקב אבינו לעשו הרשע (בראשית לג, יד): "יעבר נא אדני לפני עבדו... עד אשר אבא אל אדני שעירה". הנה, "אבא אל אדני שעירה", סופי תיבות אליה, לרמוז על המשכון של האות ו' שנטל יעקב מאליהו, כדי להבטיח שאליהו הנביא יבוא לבשר על הגאולה העתידה, מגלות אדום (=הוא עשו).

בספר "גור אריה" למהר"ל מפראג, מבואר, שהקב"ה לא ברא את אליהו הנביא – אלא רק כדי שיביא את הגאולה לישראל. על-כן, כל זמן שאליהו אינו גואל את ישראל, אין שמו מלא (= "אליהו"), אלא חסר (= "אליה"). וכפי דבריו הקדושים: "וטעם המדרש הזה, רמז לך כי אליה לא נברא, (אלא) רק (כדי) שיגאל את ישראל, ולדבר זה עומד (=מחפה). ומפיון שהוא עומד לזה, ולא היה זה עדין, לפיכך נטל אות מאותיות שמו של אליהו לערבון אצל יעקב. כלומר 'אליה', (ש)אין שמו שלם, מפני שכל עצמו עומד לגאול את ישראל, בני יעקב. לכן אות משמו נמצא אצל יעקוב, לפי שהוא משלים את שם 'אליה', כשיגאל את בניו. וכל זמן שזה (=הגאולה) לא נעשה – שמו חסר... וכשיהיו (ישראל) נגאלים, אז יהא שמו של אליהו שלם, שלא נברא 'אליה', (אלא) רק לגאול את בני יעקב."

בענין זה מצינו רמז נאה בדברי "בעל הטורים" (פינחס), על הפסוק שנאמר בפרשת "פינחס": "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום". הנה, ידוע שבמלה "שלום" נמסר במסורה, שה-ו' של "שלום" היא קטיעא (=חצויה לשנים). וכפי דבריו הקדושים של "בעל הטורים": "ו' קטיעא, כי פינחס הוא אליהו. וכן 'אליה' כתיב, חסר ו', ויעקוב מלא ו', שנטל (יעקוב) ו' מאליהו למשכון, עד שיבוא עם המשיח, ויגאל את בניו. וזהו יגל יעקב ישמח ישראל" (תהילים יד, ז): "ישמח, אותיות משיח, לרמוז, שישמח (יעקב) לימות המשיח, ויחזיר (את) ה(אות) ו', ויהיה (שם) אליהו שלם. (וזהו 'את בריתי שלום') – 'שלום' בגמטריה 'זהו משיח'."

וראוי להוסיף כאן את מנהג ישראל בליל פסח, שמלבד ארבע הכוסות של יין שחייבים אנו לשתות, מוזגים עוד כוס חמישית של יין, וקוראים לה "כוס של אליהו הנביא". ומקור הדבר ב"חוק יעקב" (או"ח סימן תפ, אות ו'): "נוהגין באלו מדינות למזוג כוס אחד יותר מהמסובין (=מארבע הכוסות), וקורין אותו כוס (של) אליהו הנביא". בפרוש "החתם סופר" על ההגדה כתוב, שהטעם לכוס אליהו הנביא, הוא מפני שכידוע, חז"ל תקנו לנו בליל הסדר, ארבע כוסות יין, כנגד ארבע לשונות של גאולה, הפתובים בפרשת וארא (שמות ו, ו-ח): "והוצאתי... והצלתי... וגאלתי... ולקחתי". אולם, בהמשך הפתוב מובא עוד לשון אחד של גאולה: "והבאתי אתכם אל הארץ", אלא שלשון (=נוסח) זה, "והבאתי", אומר ה"חתם סופר", מדבר על הגאולה העתידה, שאז יבוא אליהו, ותהיה הביאה לארץ ביאה נצחית, ולכן מוזגים כוס חמישית וקוראים לה "כוס של אליהו הנביא". הנה מבואר, שמנהג ישראל למזוג כוס חמישית של יין, "כוס של אליהו הנביא", הוא ללמדנו, שאם הכוס החמישית נשתה כשיבוא אליהו הנביא ויבשר לנו את הגאולה העתידה, שאז יקים הקב"ה את הבטחתו –

”והבאתי אתכם אל הארץ” – ביאה שתהיה **נצחית**, במהרה בימינו, אמן.

ויש להוסיף כאן פרפרת נאה, לפי מה שכתב ה”אמרי נעים” (וארא אות יד), ש”**והבאתי**” הוא בגמטריה **”משיח בן דוד”**. וזאת, כדי לרמוז לנו, שלשון זו של **”והבאתי”**, תתקיים בגאולה השלישית, שאז יבוא משיח בן דוד, ויגאלנו גאולת עולם.

ויש עוד להוסיף. שכן, כאשר שלח הקב”ה את משה רבנו להוציא את בני ישראל ממצרים, סרב משה לקבל עליו את השליחות, ואמר להקב”ה **”שלח נא ביד תשלח”**. ומפרש התנא הקדוש יונתן בן עוזיאל, שמשה התפלל לפני הקב”ה, ואמר (מתורגם): **”אני מבקש רחמים מלפניך ה’, שלח נא שליחותך ביד אליהו, שעומד להשתלח בסוף הימים”**. כלומר, משה רבנו מבקש מהקב”ה שישלח את **אליהו**, לגאול את ישראל ממצרים, כדי שגאולת ישראל ממצרים תהיה גאולת **עולמים** (כפי שכתוב על הגאולה השלמה (מלאכי ג, כג): **”הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה’ הגדול והנורא”**).

ומעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין את הטעם שלקח יעקב אבינו דוקא ה’ (=5) פעמים את האות **ו** משמו של **אליהו הנביא**. שכן, יעקב בקש להזכיר ל**אליהו** בכך את התפקיד הקדוש המוטל עליו – להשלים את ה’ (=5) לשונות הגאולה, שכל אחת מהן מתחילה באות **ו**: **”והוצאתי... והצלתי... וגאלתי... ולקחתתי... והבאתי”**. והן אמת, ש**אליהו הנביא** יבשר לנו רק גאולה אחת, הגאולה הנצחית, שהיא כנגד **”והבאתי אתכם אל הארץ”**. אולם, מאחר ועל-ידי הגאולה הנצחית הזאת יושלמו למפרע גם ד’ לשונות הגאולה של מצרים (=”והוצאתי... והצלתי... וגאלתי... ולקחתתי”). לכן, נמצא שעל **אליהו הנביא** מוטל להשלים את כל חמש לשונות הגאולה שהזכרנו. ויש לומר, שמטעם זה מופיעה **חמש פעמים האות ו** בפסוק: **”וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר”** – כדי לרמוז לנו על הערבון (=חמש אותיות ו), שנטל יעקב אבינו מאליהו הנביא, עד שיבוא ויבשר לישראל על גאולתם הנצחית, במהרה בימינו אמן. (על פי “אורה של תורה” להרה”ק פינחס פרידמן) **”ונתתי גשמיכם בעתם”** (*)

על הכתוב, **”ונתתי גשמיכם בעתם”**, אומר ה”כסא רחמים”, שהקב”ה לא מסר את מפתח הגשמים לשום מלאך (רק ל**אליהו הנביא**, באפן זמני, בימי אחאב). והוא יתברך פותח את שערי הגשם רק **”אם בחקתי תלכו”** – דהיינו, בזכות התורה הקדושה. וזהו שכתוב: **”ונתתי גשמיכם בעתם”**. **”בעתם”** ראשי תיבות **בזכות תורת משה עבדי**. ולכן אומר לנו הקב”ה: **”זכרו תורת משה עבדי”**. שכן, בזכות תורת משה יבואו הגשמים בעתם. ויש להוסיף, שמשה נקרא בזמן דור המבול **”בשגם”**, כמו שכתוב: **”בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה”**. והנה, **”בשגם”** גמטריה **משה**, וגם **”בשגם”** אותיות **”בגשם”** – לומר לה, שבזכות תורתו של משה יבוא הגשם. ועתה, בא וראה, הרי הגשם נקרא גם יורה, שאז הוא תחילת הגשם. וגם נקרא מלקוש, שאז הוא סיום הגשם. וראה ששלשת השמות הללו – **גשם**, **יורה** ומ**לקוש** – הם סופי תיבות **”משה”**, לומר לה שהם בזכותו. ויש עוד להוסיף, שפידוע, בזכות אהרן הכהן, שהיה עושה שלום בין איש לאשתו, היו ענני הכבוד. ולכן כתוב: **”אם בחקתי תלכו”** – **”אם”** ראשי תיבות **אהרן משה**. לרמוז, שבזכות אהרן היו ענני הכבוד, ובזכות משה היה יורד הגשם. לומר לה, שכשיש אהבה ושלום בישראל (אותה עשה אהרן), אזי מתקשרים השמים בעננים, ואם יש את תורת משה בישראל – אזי יורדים הגשמים לברכה, אמן. **אם בחקתי תלכו... ואכלתם לחמכם לשבע”** (*)

בקוצק היה פעם יהודי חריף שכל ובעל יוזמה רבה. אולם, למרות זאת לא הצליח בעסקיו, ובכל מה שנסה לעשות לפרנסתו, נכשל. שוב ושוב נסה את מוחו וכוחו במסחר, ולא עזר, ובכל פעם היה מפסיד את כספו. בצר לו נכנס אל הרבי מקוצק, ושפף לפניו את לבו. שאל אותו הרבי: **”האם אתה יודע את הטעם לדברי שלמה המלך בקהלת, ”לא לחכמים לחם”?** שתק האיש ולא השיב. אמר לו הרבי: **אני אפרש לך: דע לה, שהקב”ה אומר לחכם שסומך על עצמו: ”אם אתה חכם וסומך רק על שכלך – נסה להשיג את לחמך בעצמך, ונראה מה תמצא? (ועל-כך נאמר ”שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי”**. כאשר אדם נמצא בצרה ומצפה לישועה, רק אם יעשה את עצמו ל**”אין”**, רק אז יבוא עזרו מעם הקב”ה. אחרת אומר לו הבורא: **”אם אתה מספיק חכם, תסתדר בעצמך, ונראה אם תצליח...”** **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּחֻקֵי "כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסִמּוֹן עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחֻק" 🕯️🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:02

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:15** ר"ת 20:57

הַפְּטָרָה: "ה' עֲזֵנוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"את שבתתי תשמרו... ונפלו איביכם לפניכם" (שמירת השבת כראוי מביאה להכנעת אומות העולם)

אמרו חז"ל בגמרא (שבת קיד'): "אלמלי (=אם) שמרו ישראל **שבת** ראשונה, לא שלטה בהן אומה ולשון, שנאמר: ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט', וכתוב בתריה (=בהמשך) 'ויבא עמלק'".

וצריכים אנו להבין: וכי מה הקשר של שמירת השבת הראשונה לבין שליטת אומות העולם על ישראל? ובאר ה"בני יששכר" (שבת מאמר א' סימין י'), על-פי הקדמה נפלאה של ה"מגלה עמוקות" (פרשת לך לך טז), ואמר, שהנה, ידוע שישנם **שבעים** אומות גויים בעולם. אולם, צריך לדעת, שאומות העולם נחלקות לשני חלקים שונים: **ל"ה** (=35) אומות הן מצד **שמאל** של ה**קדושה**, ועליהן עומד הממונה שלהן – **עשו**, הוא **אדום**. לעומת זאת, יש **ל"ה** (=35) אומות מצד ימין של ה**קדושה**, ועליהן עומד הממונה **ישמעאל**.

על-כן, אומר ה"מגלה עמוקות", הם "**אלה**" מול "**אלה**" – דהינו, **ל"ה** אומות ו-**א'** הוא הממונה העומד עליהן מצד **שמאל**, ו**אלה** הם **ל"ה** האומות ו-**א'** הוא עומד ממונה עליהן מצד **ימין**. וזהו שנאמר בברית בין הבתרים (בראשית טו, י'): "ויקח לו את כל **אלה** ויבחר אתם בתוך" – שלקח את "כל אלה" – את פעמיים "**אלה**" שהם **שבעים** אומות העולם – "ויבחר אתם" – בחר אותם לשני חלקים, והכניס "בתוך" (=באמצע) בין שניהם את ישראל הקדושים.

על-כן, אומר ה"מגלה עמוקות", יום המנוחה של ישראל, עם הקדש, הוא **בשבת**. ולהבדיל אלה אלפי הבדלות, יום חגם (=יום המנוחה) של ה**ישמעאלים** הוא ביום **ששי**, שהוא צד ימין של שבת קדש. ואילו יום חגם (=יום המנוחה) של בני **עשו**, הוא **אדום**, הוא ביום **ראשון**, שהוא צד שמאל של השבת. וישראל, להם נתנה **שבת** קדש למורשה, הם בתוך (=באמצע) של הגויים.

וזהו שכתוב (ויקרא כב, לב'): "ונקדשתי בתוך בני ישראל" – "בתוך" דוקא, שכן, ישראל נמצאים כאמור באמצע, בין **אדום לישמעאל** (ישמעאל **ששי שבת ראשון אדום**).

לפי זה, אומר ה"בני יששכר", מאחר והשבת היא באמצע, הרי על-ידי קדושת השבת ניתן לבטל את קליפת **ישמעאל** ואת קליפת **עשו**, שהם כאמור מצד ימין ומצד שמאל של ה**קדושה**. ועל-כך אמרו חז"ל במתק לשונם: "אלמלי (=אם) שמרו ישראל שבת ראשונה, לא שלטה בהן אומה ולשון". שכן, אם היו שומרים את השבת הראשונה, שהיא ה**שרש** של כל השבתות, היו, על-ידי קדושתה של שבת זו, מבטלים את קליפות **עשו** ו**ישמעאל** משמאל ומימין, שהם שרש של כל ע' (=שבעים) אומות העולם, וממילא שוב לא היתה כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם.

כדרך בקדש, מוסיף ה"בני יששכר" רמז נאה על מה שאמרו חז"ל בגמרא (ב"ק צב') (על הכתוב בספר בראשית (כח, ט'): "וילך **עשו** אל **ישמעאל**"): "רבי אליעזר אומר: לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב, אלא מפני שהוא מינו". ומפרש ענין זה ה"מגלה עמוקות", ואומר (ואתחנן אופן מ'), שקליפת **עשו** נקראת "**עורב**", וקליפת **ישמעאל** נקראת "**זרזיר**". על-כן דקדקו חז"ל בלשונם לומר דוקא על שני סוגי עופות אלו, ואמרו: "לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב". ולכן, אומר ה"מגלה עמוקות", מאחר וקדושת השבת מבטלת את קליפת **עשו** ו**ישמעאל**, שהם מצד שמאל ומצד ימין, על-כן תמצא, ש"**שבת**" הוא בגמטריה "**זרזיר עורב**" (=702) – כדי להורות, שעל-ידי קדושת השבת ניתן לבטל את הקליפות הנ"ל.

על-פי הקדמה נפלאה זו, יאיר לנו להבין את הכתוב בפיוט שהיה האריז"ל רגיל לומר כל ליל שבת, כפי שכתב תלמידו המהרז"ו (שער הכוונות דרוש קידוש ליל שבת): "ואחר האכילה היה נוהג מורי ז"ל לומר פזמון אחד בקול נעים... בכל פרטי הכוונות של שבת... ימינא ושמאלא וביניהו פלה בקישוטין".

שכן, **ימינא** הם ל"ה אומות **וישמעאל** עליהן, ו**שמאלא** הם ל"ה אומות **ועשו** עליהן. "וביניהו **פלה** בקישוטין" היא **שבת** פלה המלכה, העומדת "בקישוטין" (=בקדושתה) ביניהם בתוך. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו. ונתתי גשמיכם בעתם"

על הכתוב, "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו..." , דרשו חז"ל במדרש (ויקרא רבה לה, א): "אם בחקתי תלכו", הדא הוא דכתיב (=זהו שכתוב) (תהילים קיט) 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך'. אמר דוד (המלך): ריבוננו של עולם, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר, למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך (כדי להתעסק בעניני **העולם הזה**), והיו רגלי מביאות אותי (לבסוף) **לבתי פנסיות ולבתי מדרשות**. הדא הוא דכתיב (=זהו שכתוב) 'ואשיבה רגלי אל עדתיך' (=אל **בתי פנסיות ובתי מדרשות**).
וצריכים אנו להבין איך מתקשר הכתוב "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו", למה שאמר דוד המלך "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך"?

נקדים תחילה להביא את דבריו הנפלאים של האלשי"ך הקדוש, על הכתוב בפרשתנו: "ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם". הנה, כתוב במדרש (תהילים קנ): "כל הנשמה תהלל יה". אמר רבי חייא בר אבא דמן יפו: **הנשמה** שבאדם, בכל שעה... היא מבקשת לצאת ממנו. והיאך היא (בכל זאת) עומדת (=נשארת) בגופו? אלא, הקב"ה, כבודו מלא (את) כל העולם, ו(כאשר) היא באה לצאת, ורואה את יוצרה, (נרגעת היא) וחוזרת לאחוריה. לכה, כל הנשמה, כל זמן שהיא עולה ויורדת, 'תהלל יה' (=משבחת את ה'), על הפלאים שהוא עושה עמנו".

ומסביר ענין זה האלשי"ך בלשונו הקדושה, ואומר, ש"כל דבר שואב (ל)מקורו, בדרך כל חלק (ששואף) אל... שורשו. על-כן, **כשהנשמה**, עולה במחשבתה מהיכן היא, (ו)שהיא (מ)חלקו יתברך, ויורדת ומסתפלת היותר בחמר עכור (=בגוף) – בכל נשימה (היא) מבקשת לצאת (מהגוף). אלא, (כ)שרואה את יוצרה... שכבודו מלא עולם, חוזרת גם היא ומתנחמת ומתעכבת באדם".

על-פי האמור, אומר האלשי"ך הקדוש, אם ישראל ילכו בדרך ה', הם יזכו להשראת **השכינה** בתוכם, כפי שכתוב: "ונתתי משכני בתוכם". ועל-ידי כך יזכו גם ל-"ולא תגעל נפשי אתכם" – דהינו, **שהנפש** לא תגעל (=תמאס) בגוף ותשתוקק לצאת ממנו. וכל זאת, כיון שקדושתו של הקב"ה היא אינ-סופית, וכאשר הוא יתברך משרה את **שכינתו** על האדם, מה להו (=לנשמה) להתלונן על היותה בגוף החומרי? שהרי, גם בהיותה בגוף היא דבוקה **בשכינה**, השורה על האדם. (עד כאן דבריו הקדושים של האלשי"ך הקדוש).

וזהו שכתוב (דברים ד, ד): "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום". כלומר, על-ידי שאתם "דבקים בה' אלהיכם" – **השכינה** שורה עליכם. והנה, על-ידי כך אתם "חיים כלכם היום". וזאת, מפיון **שהנפש** לא מואסת בגוף, ולא רוצה לצאת ממנו.

על-פי האמור אפשר לבאר את מאמר חז"ל (שבת יב): "אמר רב: מנין ש(ה) **שכינה** סועדת (ת) את החולה? שנאמר (תהילים מא): 'ה' יסעדנו על ערש דוי'. תניא נמי הכי (=ולכן), הנכנס לבקר את החולה, לא ישב על גבי המטה, ולא על גבי כסא, אלא מתעטף ויושב לפניו, מפני **שהשכינה** למעלה מראשותיו של (ה)חולה, שנאמר: 'ה' יסעדנו על ערש דוי". והענין הוא, כי היות שסיבת מיתת האדם היא מחמת **שהנפש** מואסת בגוף, ומשתוקקת לצאת ולהתחבר עם אביה שבשמים – לכן **השכינה** שורה למעלה מראשותיו של החולה – כדי שאם תרצה **הנפש** לצאת מהגוף, היא תראה את **השכינה** עומדת למעלה מראשותיו של החולה, וממילא תשאר בגוף.

וזהו שכתוב בגמרא (עירובין נד): "חש בראשו – יעסוק בתורה, שנאמר (משלי א, ט): 'כי לוית חן הם לראשך'. חש בגרונו – יעסוק בתורה, שנאמר (שם): 'וענקים לגרגרותיך'. חש בבני מעים – יעסוק בתורה, שנאמר (שם): 'רפאות תהי לשרך'. חש בעצמותיו – יעסוק בתורה, שנאמר (שם): 'ושיקוי לעצמותיך'. חש בכל גופו – יעסוק בתורה, שנאמר (שם): 'ולכל בשרו מרפא'".

והענין הוא כמו שבארנו, שהאדם נעשה חולה מחמת **שהנפש** מואסת בגוף ורוצה להדבק בקונה (=בה) – ומכאן מסתובב שהאדם חש בראשו, בגרונו, במעיו או בעצמותיו.

אולם, לכאורה קשה לנו הדבר. שכן, כאשר **הנפש** רואה את **השכינה**, היא נכנעת ומסכימה להישאר בתוך הגוף. אם כך, מהי הסיבה לכה שהאדם חש בראשו או בגרונו? אלא, על כורחך מוכח, **שעונותיו** של האדם הם שגרמו

לְכַד **שְׁהִשְׁכִּינָה** תִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, וּכְתוּצָאָה מִכַּד גַּם הַנֶּפֶשׁ מוֹאֶסֶת בְּגוּף, וְרוּצָה לְצֵאת מִמֶּנּוּ.
עַל-כֵּן, הָעֵצָה הַיְעוּצָה הִיא שִׁיעֶסוּק בַּתּוֹרָה, כְּדֵי שְׁעַל-יָדֵי כָף יִזְכֶּה שׁוֹב לְהִשְׁרָאת הַשְׁכִּינָה, כְּפִי שְׁמֻצִינוּ בְּגִמְרָא
(בְּרִכּוֹת ו'): "מִנֵּיין לְשָׁנִים שִׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, שְׁשִׁכִּינָה עִמָּהֶם? שְׁנֵאֲמָר (מִלְאֲכֵי ג'): 'אֲז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ, וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע'... וּמִנֵּיין לְאַחַד שִׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שְׁשִׁכִּינָה עִמּוֹ? שְׁנֵאֲמָר (שְׁמוֹת כ'): 'בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אֲזָכִיר אֶת שְׁמִי, אָבוֹא אֵלָיְךָ וּבִרְכִיתִךָ'". וּמִמִּילָא עַל-יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שׁוֹב לֹא תִמָּאֵס הַנֶּפֶשׁ לְהִישָׁאֵר בְּגוּף
הָעֶכּוֹר, וַיִּתְרַפָּא הַגּוּף מִכְּלוּתָיו. וְעַל זֶה נֵאֲמָר (מִשְׁלֵי ג', טו): "אֲרֵךְ יָמִים בַּיְמִינָה...".
וְזֶהוּ שֶׁהַתַּכּוֹן דּוֹד הַמְלֵךְ (תְּהִלִּים יט', ח'): "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ". דְּהֵינּוּ, עַל-יָדֵי שְׁהַאֲדָם עוֹסֵק בַּתּוֹרַת ה',
שְׁכִינָה עִמּוֹ, וְעַל-יָדֵי כָף זֹכֶה הוּא **שְׁהִשְׁכִּינָה** "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ". דְּהֵינּוּ, כְּאֲשֶׁר הַנֶּפֶשׁ עוֹלָה כְּדֵי לְבְרוּחַ מִן הַגּוּף,
מִיַּד הִיא שְׁבָה לְמִקּוּמָהּ, כְּאֲשֶׁר הִיא רוֹאֶה אֶת הַשְׁכִּינָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן "תּוֹרַת ה' (הִיא) מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ".
"אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וִירָאת מֵאֱלֹהֶיךָ" (כֹּה' לו')

מְסוּפָר עַל אֶחָד מִבְּעֲלֵי הַבָּתִּים בְּבְרִיסק שְׁבֵלִיטָא, שְׁשֻׁמוּ יָצָא לְשִׁמְצָה כְּמִלּוּהַ בְּרִיבִית קְצוּצָה, שְׁהֶאֱרִיךְ בַּתְּפִילַת
"שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה" שֶׁל מְנַחֵה בְּעָרֵב יוֹם הַכִּיפּוּרִים. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ יְהוּדֵי לְאַמְרִית "עַל חֵטָא", בְּתוֹם בְּרִכּוֹת תְּפִילַת
הָעֲמִידָה, הִכָּה בְּכוּחַ רַב עַל חֲזוּהוּ, וְכָל חֲבֻטָּה שְׁלוֹ הִדְהָדָה בְּרַחְבֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת, שֶׁהָיָה מְלֵא מִתְּפִלָּלִים מִפֶּה לְפֶה.
לְאַחַר הַתְּפִילָּה אָמַר לוֹ הַגָּאוֹן רַבֵּי יוֹסֵף דַּב סוּלוּבוֹיִצ'יק, רַבֵּה הַדְּגוּל שֶׁל קְהִילַת בְּרִיסק: שְׁמַעְתִּי אֶת הַחֲבֻטוֹת שֶׁלְךָ
בַּתְּפִילַת "עַל חֵטָא", וְנִזְכַּרְתִּי בְּדַבְרֵי הַזֶּעַם שֶׁל יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא (א', ה'): "עַל מָה תָּכֹף, עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרְהָ?", וּפְכָל
הַנְּרָאָה הַנְּבִיא הַתַּכּוֹן כָּאֵן לְמַלּוּיִם בְּרִיבִית, הַמוֹסִיפִים לְחֻטּוֹא אֲפִילוֹ בְּשַׁעָה שֶׁהֵם מְכִים עַל לְבָם, מִשׁוּם שְׁבִין מִכָּה
לְמַכָּה, גְּדֻלָּה וְהוֹלָכַת הַרִיבִית שֶׁהֵם נוֹטְלִים מִן הַבְּרִיּוֹת...
"וְהַשְׁבִּיתִי חֲיָה רָעָה מִן הָאָרֶץ"

בְּסִפּוּר "שְׁבַחֵי הַצְּדִיקִים" מוּבָא סִיפּוּר מוּפְלָא עַל הַגָּאוֹן הַמְּקוּבֵּל רַבֵּי יִשׁוּעָה בְּסִיס זצ"ל, שֶׁהָיָה רַבֵּה
הַרְאֵשִׁי שֶׁל תּוֹנִיָסְיָה. וְהַמַּעֲשֶׂה הָיָה בְּיָמִים שֶׁלִּפְנֵי הַכִּיבוּשׁ הַצְּרַפְתִּי, שְׁאֲזוּ מְצַב יְהוּדֵי תּוֹנִיָסְיָה הָיָה אֲזוֹ
בְּשִׁפְלַת הַמְּדַרְגָּה, וְהֵם הָיוּ נְתוּנִים לְקַלְס וּלְבִיזָה. מְנַהֵג מְרוֹשֶׁע הָיָה אֲזוֹ, שְׁכָל יְהוּדֵי שְׁעוּבָר לִפְנֵי מוֹסְלָמִי,
הָיָה מְקַבֵּל, עַל לֹא עוֹל בְּכַפּוֹ, מְכָה חֲזָקָה בְּרֵאשׁוֹ מֵאוֹתוֹ מוֹסְלָמִי. הַגְּדִיל לְעֵשׂוֹת מוֹסְלָמִי אֶחָד רָשָׁע, רַב
מַעֲלָלִים, צוֹרֵר יְהוּדִים וְרֵאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר, שֶׁהָיָה קָצֵב בְּעַל אֶטְלִיז בְּרַחוּב הָעוֹלָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת. כָּל יְהוּדֵי
שֶׁהָיָה עוֹבֵר בְּסִמּוּךְ לְאַטְלִיז שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע הָיָה "זוֹכָה" לְמַכּוֹת חֲזָקוֹת עַל רֵאשׁוֹ וּקְלָלוֹת נִמְרָצוֹת.
פַּעַם, בְּיוֹם שַׁבַּת קִדְשׁ, עָבַר שָׁם הַגָּאוֹן רַבֵּי יִשׁוּעָה בְּסִיס, בְּדַרְכּוֹ לְתַפִּילַת שַׁחֲרִית. כְּאֲשֶׁר רָאָה אוֹתוֹ צוֹרֵר
אֶת הָרַב, יָצָא מִחֲנוּתוֹ כְּדֵי לְהַכּוֹת אֶת הָרַב, כְּשֶׁהוּא מְשֹׁאֵר בְּחֲנוּת שׁוֹר טְבוּחַ שְׁאִיבְרִיו תְּלוּיִים עַל קַרְס
בְּרָזַל בְּחֲזִית הָאֶטְלִיז. כְּאֲשֶׁר רָאָהוּ הָרַב, עָצַר לְרַגְעַ, הַבֵּיט בְּאַטְלִיז, וְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ. אוֹתוֹ צוֹרֵר, עוֹד
בְּטָרְס הַגִּיעַ אֶל הָרַב רָאָה מְרַחוֹק אֵיךְ הַפֶּךְ הַשׁוֹר הַטְּבוּחַ לְדַמּוֹת אָדָם שְׁחוּט, שְׁאִיבְרִיו תְּלוּיִים עַל
הָאֲנָקוּלִים. עוֹדְנוּ נִדְהָם מִמְרָאָה עֵינָיו, וּפְתָאוּם הַחֲלָה הַתְּקַהְלוֹת שֶׁל עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים שְׁרָאוּ אֶת הַמַּחְזָה,
וְכָלֵם זוֹעֲקִים זְעָקוֹת שֶׁבַר עַל הַמְרָאָה. לְשִׁמְעַת הַזְעָקוֹת נִיתֵן הָיָה לְרֵאשׁוֹת שׁוֹטְרִים רְצִים לְמָקוֹם. כְּאֲשֶׁר
הִגִּיעַ הַשׁוֹטְרִים לְמָקוֹם, זָעְקוּ מִמְרָאָה הָאָדָם הַשְּׁחוּט, שְׁאִיבְרִיו תְּלוּיִים בְּחֲזִית הָאֶטְלִיז. מִיַּד תִּפְסוּ אֶת
אוֹתוֹ צוֹרֵר הַיְהוּדִים וְאַסְרוּ אוֹתוֹ בְּכַבְלֵי בְּרָזַל, וְהוֹלִיכוּהוּ לְבֵית הָאֶסְרוּרִים, כְּאֲשֶׁר קָהַל רַב מְלוּהַ אוֹתָם.
קוֹל הַהֶמּוֹן הִגִּיעַ עַד בֵּית הַמוֹשֵׁל, אֲשֶׁר הִשְׁקִיף מֵהַחֲלוֹן, וְרָאָה אֶת הַהֶמּוֹן הַסּוֹעֵר. "מָה קָרָה"? שָׁאַל
בְּתַמְהוֹן. "הַקְּצָב" - עָנּוּ לוֹ - "שְׁחַט בֶּן אָדָם וְתֵלֵה אֶת בְּשָׂרוֹ לְמַכִּירָה בְּאַטְלִיז". נִחְרַד הַמוֹשֵׁל חֲרָדָה
גְּדוּלָּה, וּמִיַּד אָמַר לָהֶם: "אֵל תִּתְמַהְמַהוּ, מָהֵר הִסִּירוּ אֶת רֵאשׁוֹ שֶׁל הַקְּצָב מֵעֲלָיו". הַתְּחִיל אוֹתוֹ קָצֵב
לְזַעֵק וּלְבַכּוֹת: "הִרְפוּ מִמֶּנִּי! זֹו עֲלִילָה וּמְזִימָה! מַעוֹלָם לֹא רְצַחְתִּי, רַק שׁוֹר טְבַחְתִּי. מִי הִמִּירוּ בְּגוּפִי
אָדָם לֹא אֲדַע. מִיִּשְׁהוּ זוּמִם לְהַפִּילֵנִי בְּפָחִי". כְּאֲשֶׁר שָׁמַע הַמוֹשֵׁל אֶת דְּבָרָיו, שָׁנְכָרוּ שֶׁהֵם יוֹצְאִים מֵהַלֵּב,
שָׁאַל אוֹתוֹ: "מִי הֵם אוֹיְבֵיךָ?". "כָּל הַיְהוּדִים" - יָבַב אוֹתוֹ קָצֵב - כָּל יְהוּדֵי הָעוֹבֵר לִפְנֵי חֲנוּתֵי טוֹעֵם אֶת
נַחַת זְרוּעֵי. וְאַף הַיּוֹם, עָבַר רַב הַיְהוּדִים, אֵךְ בְּטָרְס הַסְּפָקְתִי לְהַכּוֹתוֹ, בָּא לִי הָאֶסוֹן הַזֶּה". "אֲכֹן נוֹדַע
הַדְּבָר" - אָמַר לוֹ הַמוֹשֵׁל - "לֵךְ וְהִתְרַפֵּס בְּפָנֵי הָרַב, וּבְקֶשׁ אֶת סְלִיחָתוֹ עַל שְׁבִקְשָׁתְךָ לְהַכּוֹתוֹ, אֵיךְ מְלֵאךְ
לְבָד, לְהַכּוֹת רַב אֲדִיר נוֹרָא וְקְדוּשָׁה". מִיַּד הִבִּיאוּ אוֹתוֹ הַשׁוֹטְרִים לְבֵית הָרַב, וְזֶה נֶפֶל לְרַגְלָיו וְהַתְּחַנֵּן עַל
נַפְשׁוֹ שִׁימְחַל לוֹ עַל פְּשָׁעָיו. אָמַר לוֹ הָרַב: "לֹא אֶמְחַל לָךְ עַד שֶׁתִּקְדַּשׁ אֶת חֲנוּתְךָ לְבֵית תְּפִילָּה לַיְהוּדִים".
הַבְּטִיחַ וְנִשְׁבַּע אוֹתוֹ קָצֵב, וְנֵאֲוֹת הָרַב לְסַלּוּחַ לוֹ. וְרָאָה זֶה פְּלֵא! אוֹתָם הַנְּתַחִים שֶׁל הָאָדָם, מִיַּד חֲזָרוּ
לְהִיּוֹת לְנִתְחֵי שׁוֹר. כְּאֲשֶׁר שָׁמַע עַל-כֵּךְ הַמוֹשֵׁל הוֹרָה לְשַׁחֲרַר אֶת הַקְּצָב, וְהַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל רַחְבֵי הָעִיר,
שְׁכָל הַמְּצִיק לַיְהוּדִים- יְבוֹא עַל עוֹנְשׁוֹ בְּכָל חוֹמֶרֶת הַדִּין, וְתַהִי הַרְוָחָה לַיְהוּדִים.

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּחֻקֵי "כְּדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסֻמוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק" 🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:02

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:15** ר"ת 20:57

הַפְּטָרָה: "ה' עֲזֵנִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו. ונתתי גשמיכם בעתם"

על הכתוב, "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו. ונתתי גשמיכם בעתם", שואלים המפרשים, מה המידה כנגד מידה שיש כאן, ש"אם בחקתי תלכו", או "ונתתי גשמיכם בעתם...?"

תחילה, נקדים להביא מה שהפליגו חכמינו וצ"ל בענין ירידת הגשמים, באומרים (תענית ז', א'): "גדול יום (ירידת) הגשמים כיום (=כמו היום) שנתנה בו תורה". ועוד אמרו שם חז"ל: "גדול יום הגשמים כיום (=כמו היום) שנבראו בו שמים וארץ". ולכאורה יפלא הדבר מאד: וכי מה הקשר של יום הגשמים, ליום שבו נתנה התורה, וליום שבו נבראו שמים וארץ?!

ונראה לבאר ענין זה על-פי מה שמצינו בגמרא (פסחים ב'), שבנו של רבי יהושע בן לוי חלה יום אחד, וגוע ופרחה נשמתו. אולם, לאחר זמן-מה, חזר לעולם ונתרפא. שאל אותו אביו (רבי יהושע בן לוי): "בני, מה ראית למעלה בשמים?". ענה לו בנו: "עולם הפוך ראיתי. עליונים למטה ותחתונים למעלה". ענה רבי יהושע בן לוי לבנו: "בני, עולם ברור ראית!". וצריך להבין כאן את עמק הדברים שבין רבי יהושע בן לוי לבנו.

ויש לומר מה שכתב ה"חומת אריאל" להרה"ק רבי שלמה מקישינוב זיע"א (בראשית דף ה'): הנה, שנינו בגמרא (בפא בתרא עד'): "אמר רבי יהודה אמר רב: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו – **זכר ונקבה** בראם". ובאר ה"חומת אריאל" ואמר, שהקב"ה ברא את השמים בבחינת "**זכר**", המשפיע לארץ מטר. ואילו הארץ היא בבחינת "**נקבה**", המקבלת את מטר השמים, ומצמיחה את התבואה. וזאת, כפי שכתוב בגמרא (תענית ז'): "מטרא – בעלה דארעא הוא (=המטר הוא הבעל של הארץ).

אולם, למרות זאת צריך לדעת, שתכלית הבריאה היא להפוך ענין זה. דהינו, שהארץ תהיה בבחינת "**זכר**", המשפיע שפע לשמים. והשמים יהיו בבחינת "**נקבה**", המקבלת את השפע מהארץ. הא כיצד? ובאר ה"חומת אריאל" ואמר, שכאשר ישראל עובדים את ה', ומקיימים את מצותיו כאן בארץ, כי אז הם משפיעים, מלמטה למעלה, נחת רוח לפניו יתברך (כפי שמבואר בזהר הקדוש (ויקרא ז'): "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים").

ועל-ידי כך הופכת הארץ לבחינת "**זכר**", המשפיע נחת רוח לשמים, שעתה הם (=השמים) בבחינת "**נקבה**". על-פי זה יתבאר גם מה שהקדים הקב"ה בתחילת התורה, את השמים לארץ, כמו שפתוב: "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". ואילו בסוף הבריאה הקדים הכתוב את הארץ לשמים: "ביום עשות ה'... ארץ ושמים".

שכן, בתחילת הבריאה הקדים הקב"ה שמים לארץ ("את השמים ואת הארץ"), כי השמים הם בבחינת "**זכר**", המשפיע לארץ, שהיא בבחינת "**נקבה**". אולם, בסוף הבריאה הקדים הקב"ה ארץ לשמים ("ביום עשות ה'... ארץ ושמים"), כדי ללמדנו דעת, שתכלית הבריאה היא שיבואו ישראל, ועל-ידי שיעסקו בתורה ובמצוות, יהפכו את היוצרות, והארץ תהיה בבחינת "**זכר**", המשפיע נחת רוח לשמים, שהיא בבחינת "**נקבה**".

וזהו שכתוב (תהילים קטו, טז'): "השמים שמים לה". אמנם נכון, שהקב"ה ברא את השמים, שיהיו בבחינת "**זכר**" המשפיע לארץ. אולם, "והארץ נתן לבני אדם" – לאחר מתן תורה נתן הקב"ה לישראל את הכח שיעשו מהארץ בחינת "**זכר**", המשפיע לשמים נחת רוח לפניו יתברך.

הנה, מעתה יאיר לנו להבין מה שאמר בנו של רבי יהושע בן לוי, כאשר חזר לחיים: "עולם הפוך ראיתי. עליונים למטה ותחתונים למעלה". כלומר, הן נכון שהקב"ה ברא את השמים למעלה, כדי להשפיע מטר על הארץ למטה. אבל, כאשר עליתי לשמים ראיתי שתכלית הבריאה, שיבואו ישראל, ועל-ידי התורה ומצותיה יהפכו ענין זה. על-כן ראיתי "עליונים למטה ותחתונים למעלה". דהינו, ה"עליונים (=השמים) (היו) למטה",

בבחינת "נקבה". ואילו ה"תחתונים" (=הארץ) (היתה) למעלה, בבחינת "זכר" ומשפיע.

ועל-כך השיב לו אביו, רבי יהושע בן לוי: "בני, עולם ברור ראיתו!". שכן, זוהי תכלית הבריאה – להקדים ארץ לשמים – כדי שיבואו ישראל, ועל-ידי קיום התורה ומצותיה, יהפכו את הארץ לבחינת "זכר", המשפיע לשמים, שיהיו בבחינת "נקבה".

וזה מה שרמזה המשנה (אבות ב', כה'): "בן בג בג אומר: הפוך בה והפוך בה, דכלא בה". דהינו, על-ידי עסק התורה, "הפוך בה" – הפוך את מה שהיה בשעת הבריאה, שאז נבראו השמים לפני הארץ, למצב שהארץ תקדים את השמים. וזאת, מכיון ש"דכלא בה" – שזאת כל תכלית הבריאה.

לפי האמור יפתח לנו פתח להבין את ענין הגשמים שיורדים מן השמים על הארץ. שכן, על-ידי כך בקש הקב"ה להראות את החשיבות הגדולה של הארץ, שהיא יותר גדולה מן השמים. וזאת, כמו שמצינו במדרש בראשית רבה, שם מוכיח הכתוב שהצדיקים גדולים יותר מהמלאכים, שהרי כתוב: "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך". כלומר, הצדיק הוא בבחינת מלך, ומסביב לו ישנם מלאכים השומרים עליו. וברור לכל, שהמלך חשוב יותר מהשומרים עליו. וכפי שכתוב במדרש (בראשית רבה עח, א'): "מי גדול (יותר)? השומר או הנשמר (=הצדיק)... (ואולם, לאחר שכתוב): 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך' – ... (כלומר), הנשמר (=הצדיק) גדול מן השומר (=המלאך)".

וגם כאן, כאשר השמים מורידים גשמים לארץ, הם בבחינת עבד, המשמש את אדונו. וזאת, מכיון שהארץ שבה עוסקים ישראל בתורה (ועל-ידי כך שכינה שרויה שם), גדולה יותר מן השמים. וזהו שכתוב בגמרא (תענית ט'): "תניא רבי אליעזר אומר: כל העולם כלו ממימי אוקינוס הוא שותה, שנאמר (בראשית ב'): 'ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה'". והענין הוא, שמתחילה צריך שיעלו "אדים" מן הארץ – שהם התורה והמצוות שישראל עוסקים – ובזכות זה מורידים השמים גשמים, כעבד המשמש את אדונו. לפי זה מבואר היטב, מדוע התורה מקשרת את השכר עבור התורה והמצוות עם ירידת הגשמים, כמו שכתוב: "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו... ונתתי גשמיכם בעתם". שכן רק אם ישראל מתגעים בעסק התורה וקיום המצוות בארץ, הנה, רק אז הם ראויים שהשמים יורידו גשמים עבורם, כעבד המשמש את אדונו. ומעתה יאיר לנו להבין את מאמר חז"ל: "גדול יום (ירידת) הגשמים כיום (=כמו היום) שנתנה בו תורה". שכן, כאשר הגשמים יורדים מהשמים על הארץ, יורדים הם רק בזכות קבלת התורה. שכן, מאז נתן הקב"ה את התורה לישראל, והשרה את שכינתו בארץ, גדלה חשיבות הארץ על השמים. על-כן, ראוי שהשמים יורידו גשמים לארץ, כעבד המשמש את אדונו.

וזהו גם מה שאמרו חז"ל: "גדול יום הגשמים כיום (=כמו היום) שנבראו בו שמים וארץ". שהרי, כבר בארנו, שתכלית הבריאה היא להפוך ולהקדים את הארץ לפני השמים (=שישראל על-ידי עסק תורתם יעלו "אד" מן הארץ לשמים). לכן נמצא, שכאשר יורדים גשמים מהשמים על הארץ, הרי זו הוכחה לכך שישראל עוסקים בתורה ובמצוות, ובזכות זה מתקיים "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו... ונתתי גשמיכם בעתם". ומכיון שאין המשך לחיים (ולבריה כלה) ללא הגשמים, לכן נאמר "גדול יום (ירידת) הגשמים כיום (=כמו היום) שנבראו בו שמים וארץ". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו... ונתתי גשמיכם בעתם"

מובא בספר "מנחה בלולה", שבמלה "אם" מרומזות כל הגאולות והגואלים שהיו ושיהיו לישראל עד אחרית הימים. הנה, בגלות מצרים הגואלים היו אהרן ומשה - ראשי תיבות "אם". בגלות פרס ומדי הגואלים היו אסתר ומרדכי - ראשי תיבות "אם". ולעתיד לבוא, במהרה בימינו, הגואלים יהיו, כידוע, אליהו ומשיח - ראשי תיבות "אם". אולם, בא הכתוב ללמדנו "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו", שאין הגאולה באה לישראל, אלא על-ידי שמירת התורה והמצוות. ועל כן "אם" - אליהו ומשיח צדקנו - יבואו לגאול אותנו, בתנאי שיתקיים בישראל הכתוב ש"בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו". אבל, אם חלילה, לא ישמרו ישראל על התורה והמצוות, שאז לכאורה לא יבוא הגואל - הנה, למרות זאת, רומז הקב"ה בהמשך הפרשה, שאם "לא יהיה לו גאל (לישראל)" - דהינו, אם חלילה לא יבוא הגואל, מחמת מעשיהם של ישראל, ואפסה כל תקוה בבני האדם, וכבר כלו כל הקצין, הנה אז ויהשיגה ידו (=של הקב"ה)", שהוא בעל הרחמים והישועות, שאז הוא יתברך ישלח לנו את אליהו הנביא, כדי לבשר על הגאולה, ומצא כדי גאלתו", ויגאלנו גאולת עולם. (ורמז לנו הכתוב על אליהו הנביא מבשר הגאולה בפסוק: "ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו" - סופי תיבות "אליהו"). שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פרשת השבוע: בחקתי "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" **כניסת השבת: 19:02**

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יציאת השבת: 20:15** ר"ת 20:57

הפטרה: "ה' עזי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בני ציון"

רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) העיד על עצמו (סופה מה): "יכול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין".

על הפסוק בתהילים (לג', יח): "הנה עין ה' אל יראיו, למיחלים לחסדו, להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב", מביא ה"אמרי נעם" (בראשית, דיבור הא') הקדמה נפלאה בשם המגיד הקדוש מקוונניץ זיע"א, וכך הוא כותב: הנה, כתוב בגמרא (תענית ח' מתורגם): "בימיו של רבי שמואל בר נחמני היה רעב ומיתה. אמרו חכמים, מה נעשה? הרי אי-אפשר לבקש רחמים על שני דברים. אלא, אמרו החכמים: נבקש רחמים על המות, ואת הרעב נסבול. אמר להם רבי שמואל בר נחמני: עדיף שנבקש רחמים על הרעב. שכן, כאשר הקב"ה נותן שובע – לאנשים חיים הוא נותן את השובע, כמו שכתוב: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". (הנה, כתוב "משביע לכל חי"), ועל-ידי כך ננצל מן הרעב ומן המיתה גם יחד.

מבואר מכאן, שהצדיקים, המתפללים לה', ומבקשים על הרעב, הנה, על-ידי כך הם מבטלים גם את גזירת המות. ובאר ענין זה המגיד הקדוש מקוונניץ (על-פי דברי הבעש"ט הקדוש זיע"א), ואמר, שכל גזר-דין שיוֹרד מן השמים, יורד על-ידי אותיות. ולכן, כשנגזרה בשמים, חס וחלילה, גזירה רעה על האדם, יכול הצדיק, על-ידי תפילתו, להפוך את הצרוף של אותיות הגזירה, מצירוף רע לצירוף טוב. (דהיננו, אם נגזר חלילה בשמים על האדם **ננע**, הופך הצדיק בכוחו את אותיות ה"ננע" ל"**ענג**" (אותן אותיות), וכן "**פשע**" ל"**שפע**", "**צרה**" ל"**רצה**" וכו').

ולכן, אמר המגיד הקדוש, כאשר נגזרה, חס וחלילה, גזירת מיתה על האדם, יורד גזר-הדין מהשמים על-ידי שלש אותיות – "**מות**". ואולם, כאמור, על-ידי תפילת הצדיק (המתפלל על אדם זה), יכול הצדיק לשנות גזר-דין זה, ולהפכו לגזירה טובה.

דבר זה נעשה על-ידי הכח שנותן הקב"ה לצדיק, להמשיך את האות **ע**, ולהכניסה בתוך האותיות "**מות**" – ועל-ידי כך מתקבל הצירוף "**מעות**". ואז, לא רק שאותו אדם ניצל מעונש מות, אלא הוא עוד זוכה למעות (=כסף), כדי להתפרנס בשפע. ועל-כך רמז הכתוב: "הנה עין ה' אל יראיו... להציל ממות נפשם, ולחיותם ברעב". הקב"ה נותן ליראיו הצדיקים את הכח להמשיך את האות "**עין**" – כדי "להציל ממות נפשם" – על-ידי שיכניסו את האות **ע** בין האותיות "**מות**", וכך יתקבל הצירוף **מעות**, ועל-ידי זה, לא רק שמציל "**ממות נפשם**", אלא גם "ולחיותם ברעב" – נמשך להם שפע של פרנסה (מהצירוף "**מעות**" שהתקבל).

אם כך, צריכים אנו להבין, מהיכן זוכים הצדיקים להמשיך את האות **ע**, כדי לבטל את גזר-הדין מות, ולעשות מזה צירוף מעות?

יש לומר, שהנה, כתוב במדרש (במדבר רבה יג', טז): "...כשם שיין, חשבוננו (=בגמטריה) שבעים – כך יש שבעים פנים בתורה".

לפי זה יש לומר, שכאשר חכמי ישראל מתייגעים להשיג שבעים פנים בתורה – הנה, מזה נמשכת להם האות **ע**, שמספרה **שבעים**, לתוך האותיות "**מות**", ומתקבל הצירוף **מעות**. ועל-ידי כך, כאמור, לא רק מבטלים הם את ה"**מות**", אלא גם משפיעים שפע פרנסה על האדם.

והנה, כתוב בתקוני הזהר (הקדמה א'): "תקוני הזהר דאינון שבעים אנפין לאורייתא, דפריש רבי שמעון בר יוחאי המלת בראשית... (=בתקוני הזהר יש שבעים פנים/פרושים, שפרש רשב"י על המלה בראשית).

וכן כתוב בתקוני הזהר (הקדמה יז'): "פתח רבי שמעון ואמר: ...סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, סו"ד אלין אינון שבעים אנפין" (=סוד בגמטריה 70, ורומז לשבעים הפנים של התורה).

וכתב מהר"א (בנו של הגאון מוילנא): "ידוע שרעיא מהימנא (=משה רבנו) הוא שלמד עם רשב"י, ועליהם נאמר (תהילים ח', ו): 'ותחסרהו מעט מאלהים'. (שכן, משה רבנו, עליו השלום, זכה ל-מ"ט פנים בתורה שבכתב,

ורשב"י זכה ל-ע' אנפין רזי אורייתא(=לשבעים פנים/סודות התורה), וזהו מע"ט (מט' פנים זכה משה רבנו, ורשב"י זכה ל-ע' פנים)...".

הנה, מבואר מכל זה כי יש שבעים פנים לתורה, ושבעים פנים אלו הם תורת הסוד (הזוהר), שנתגלו לרשב"י מן השמים. ומעתה יתבאר היטב מה שאמר רבי שמעון בר יוחאי: "כול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין". שהרי, כאמור, רשב"י זכה לשבעים פנים בתורת הנסתר, בבחינת "סוד ה' ליראיו", בגמטריה ע'. ועל-ידי כך יש בכוחו להמשיך את האות ע' לתוך האותיות "מות", כדי לבטל את המיתה, ולהמשיך שפע פרנסה מהצירוף **מעות**.

וראוי להוסיף מה שכתוב בזהר הקדוש על בריאת המאורות (בראשית א, יד): "ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה". ובאר הזוהר (הקדמה יב): "מוחא אור, סטרא אחרא מות. אור בחיבור דאתון, מות בפרודא, וכד האי אור אסתלק מתמן, מתחברא באתון מות דפרודא" (=מח, שהוא הקדושה, הוא אור. וסטרא אחרא=הטומאה) היא הנקראת הקליפה, היא **מות. אור** הוא בחיבור האותיות, (ואילו אותיות) **מות** הם בפירוד. וכשהאור ההוא מסתלק משם, מתחברות אותיות **מות**, שהיו בפירוד).

ובאר ענין זה המהרח"ו שם (אות א'), ואמר, כי בצירוף "**מאורות**" יש אותיות **אור** ברצף, המפרידות את אותיות **מות**. וכאשר מסתלקות אותיות **אור**, מהצירוף **מאורות**, מתקרבות אותיות מות זו לזו. מכל זה נמצאנו למדים, שהתורה נקראת **אור** (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור". וכאשר איש ישראל עוסק בתורה, שנקראת **אור**, אז הצירוף **אור** נכנס בין אותיות **מות**, ונעשה מזה צירוף "**מאורות**", כי אור התורה מפריד ומבטל את **המות**. אבל, חלילה, כאשר ישראל אינם עוסקים בתורה, הנה, מסתלקות האותיות **אור** מהצירוף "**מאורות**", ואז מתחברות האותיות **מות**, כדי לשלוט על האדם, חלילה. וזהו שאומר רשב"י: "כול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין". שכן, בהיותו שר התורה, תורת הנסתר, הנקראת **אור** (אור גמטריה רז), הנה, לו נאה ולו יאה להכניס **אור** בתוך אותיות **מות**, ולעשות מזה צירוף "**מאורות**" – שאז מתבטלים כל הדינים, ונמשכים חיים, אורה ושמחה לכל ישראל. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויסרתי אתכם אף אני" (כו' כח')

הגה"ג הרב לוי יצחק מברדיצ'ב היה אומר: אב המיסר את בנו, גם לו עצמו כואב על-כך. וכל מכה שנותן לבנו, חש כאילו הוא עצמו מקבל אותה. לכן אומר הקדוש ברוך הוא כביכול לישראל אהוביו: "ויסרתי אתכם אף אני" – "אף(=גם) אני" כביכול מתיסר אתכם.

כפי שאומרים חז"ל בגמרא (חגיגה טו'): "בזמן שאדם מצטער (ופרש רש"י: כאשר צרות ויסורים באים עליו בגלל עונותיו), שכניה, מה לשון אומרת? – קלני מראשי, קלני מזרועי(=ראשי כבד עלי, וזרועי כבדה עלי), (ו)אם כך הקדוש-ברוך-הוא מצטער על דמן של רשעים, קל וחמר על דמן של צדיקים שנשפך".

"ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו" (כו' כט')

מסופר על אדם אחד, שבקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם, ושאל אותו בקשר לדברי הזוהר, שכתוב שלעתיד לבוא יתהפכו כל התוכחות והקללות שבפרשת "בחקתי" לברכות. כיצד יתכן – שאל האיש – שקללה של "ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו" תתהפך לברכה? והרי אין לה קללה גדולה מזו?

שאל אותו האדמו"ר: יש לה בניים? השיב האיש בשפה רפה ובכבד-ראש: אמנם יש לי בניים, אבל לצערי הם אינם שומרי תורה ומצוות, ואפילו כשרות אינם שומרים, ולכן נמנע אני מלאכל בביתם. זוהי פונת הזוהר הקדוש – ענה לו הרב – לעתיד לבוא, בניה יחזרו בתשובה, ותהיה ראוי לאכל בבתיהם בשר ושאר מיני מאכלים שיגישו לפניך, וזהו שכתוב: "ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו"...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד רבנו של עולם אב הרחמים, יהי רצון שזכות רשב"י תעמוד לנו, ותגאלנו ברחמים רבים, אמן.

פרשת השבוע: בחקתי "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" 🕯️ **כניסת השבת: 19:02**

ערש"ק טז' אייר תשע"ד (16.5.14) © **יציאת השבת: 20:15** ר"ת 20:57

הפטרה: "ה' עזי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בני ציון"

"וכל גל וגל שבא עלי, נענעתי לו ראשי"

שנינו בגמרא (יבמות סב): "שנים עשר אלף זוגים (=עשרים וארבעה אלף) תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס (שמות של מקומות), וכלן מתו בפרק אחד (=בתקופה אחת), מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמים".

ומצינו על זה מאמר סתום וחתום בגמרא (יבמות קכא): "תניא, אמר רבן גמליאל: פעם אחת הייתי מהלך בספינה, וראיתי ספינה אחת שנשברה (בים), והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו (=ומיהו)? רבי עקיבא. וכשעליתי ביבשה, בא (רבי עקיבא) וישב ודן לפני בהלכה. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי (רבי עקיבא): דף (=קרש) של ספינה נודמן לי, וכל גל וגל שבא עלי, נענעתי לו ראשי".

והנה, כל מי שעניו בראשו ישכיל ויבין שיש בסיפור זה כמה וכמה פליאות ותמיהות המעוררות מחשבה, וספור זה אינו פשוטו כמשמעו. שכן, איך נודמן רבן גמליאל הנשיא לנסוע יחד עם רבי עקיבא באותו היום ובאותה שעה? ואיך גם נודמן לו לראות מספינתו את ספינת רבי עקיבא נשברת בלב ים? זאת ועוד, מה ראה רבן גמליאל הנשיא לשאול את רבי עקיבא "בני, מי העלך?" הלא ברור הוא שהקב"ה העלהו! והרבה דרכים יש להקב"ה להציל את האדם ממות לחיים.

נראה לי לבאר את דברי חכמים וחידותם על-פי הידוע, שמנהיג הדור הוא "הקברניט של הספינה" אשר בני ישראל יושבים בה, והוא מכוון בסיעתא דשמיא את "הספינה" בדרכים בטוחות בלב "המים הזדונים" של העולם הזה, להביא את נוסעיה למקום מבטחים.

ענין זה, שמנהיג הדור נקרא קברניט, מובא בגמרא, שכאשר נפטר קברניט הדור, אברהם אבינו, מן העולם, רעדה ופחד אחזו בכל העולם, כפי שמובא בגמרא (ב"ב צא): "אמר רבי חנן בר רבא, אמר רב: אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם, עמדו כל גדולי הדור בשורה, ואמרו: 'אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה'".

והנה, לכל מנהיג/קברניט של הדור יש את הדרך המיוחדת שלו בעבודת ה', איך להנהיג את "הספינה" בדרך הבטוחה "בלב הים הסוער". על-כן, כאשר נתבונן, נראה, שלרבן גמליאל הנשיא ולרבי עקיבא היתה דרך שונה זה מזה בהנהגת ה"ספינה".

הנה, על רבן גמליאל מצינו בגמרא: "שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר: כל תלמיד שאין תוכו ככרו (=פיו ולבו שוים), לא יכנס לבית המדרש".

לעומת זאת, רבי עקיבא דחה שיטה זו, וקבל כל תלמיד שרצה ללמוד. שהרי חז"ל מספרים לנו ש"שנים עשר אלף זוגים (=עשרים וארבעה אלף) תלמידים היו לו, לרבי עקיבא... וכלן מתו בפרק אחד (=בתקופה אחת), מפני שלא נהגו כבוד זה בזה...". ואם היה תוכם כבד, בודאי שלא היו מגיעים לידי כך שלא נהגו כבוד זה בזה.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין את המאמר הסתום על טביעת ספינתו של רבי עקיבא.

הנה, כאשר אמר רבן גמליאל "פעם אחת הייתי מהלך בספינה", רמז לנו שבהיותו נשיא הדור, "קברניטה של הספינה", הממונה על לומדי התורה, הנוסעים בלב ים התורה, היה מהלך "בספינה" – להכניס לבית המדרש רק מי שתוכו ככרו.

והנה, מולו נוסע רבי עקיבא "בספינה משלו" (=בשיטתו שלו) להכניס "לספינה" לבית המדרש כל מי שרצה ללמוד תורה, ואף מי שאין תוכו ככרו. וממשיך רבן גמליאל לספר "וראיתי ספינה אחת שנשברה (בים)" – דהינו, שראה איך "ספינתו" של רבי עקיבא, ובה כד' אלף תלמידיו "נשברה", ומתו כל תלמידיה בימי הספירה ו'הייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי עקיבא", והיה רבן גמליאל בצער על רבי עקיבא. שכן, איך

אפשר לא להצטער על "קברניט"/ראש הישיבה, שאבד את כל תלמידיו "במים הזדונים"?
אולם, ממשיך רבן גמליאל לספר לנו על גדולתו של רבי עקיבא, שלמרות זאת "לא טבע" בתהום היאוש גם
לאחר שאבד את כל תלמידיו. והראיה לכך היא, שהוא המשיך ללמד תורה לשאר תלמידיו.
וזהו שאמר רבן גמליאל: "וכשעליתי ביבשה, בא (רבי עקיבא) וישב ודן לפני בהלכה". דהיינו, שראה איך רבי
עקיבא ממשיך ללמד תורה וללמד הלכות לתלמידיו שנשארו, גם לאחר "שנשברה ספינתו", וטבעו כל נוסעיה.
והתפעל רבן גמליאל מזה, ושאל אותו: "בני, מי העלך?". פלומר, מי הוא זה שנתן לך את הכח לעלות מתהום
היאוש ולהמשיך בעבודת הקודש, וללמד תלמידים תורה. על-כך אמר לו רבי עקיבא: "דף(=קרח) של ספינה
נודמן לי". כאן רמז לו על תלמידו, התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי(=רשב"י), שנשאר לפליטה מכל
התלמידים, שהרי רשב"י היה אחד מאותם חמשת התלמידים שהסמיד בל"ג בעומר.

אולם, רבי עקיבא הדגיש לומר, כי הדבר המיוחד שהיה אצל רשב"י הוא שהיה בבחינת "דף(=קרח) של ספינה
נודמן לי" – שהמשיך תורתו גם בתורת הנסתר, שהיא הארה משער ה-ג' של התורה, כפי שרמז דוד המלך
בתהילים (קיש, יח): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". "גל עיני" – ביום "גל" (=לג') בעומר, הנחיל רשב"י את
נפלאות(=ג) פלאות התורה לדורות עולם.

ולכן, יום זה(=לג' בעומר) הוא מסוגל ביותר שיגלה הקב"ה את עיני האדם לראות את נפלאות(=נסתרות) התורה
הקדושה, כמו שכתוב "גל עיני" – גל, מלשון תגלה, מפיון שיום זה מסוגל לגלות את נפלאות(=נסתרות)
התורה הקדושה.

וזהו "דף(=קרח) של ספינה נודמן לי" – הקב"ה הזמין לי "דף/קרח של ספינה" – קרח הצלה לכל בית ישראל
עד סוף כל הדורות, על-ידי שיתקשרו באור תורתו, תורת הזהר, וכך ינצלו "מטביעה" במים הזדונים של העולם
הזה בעקבתא דמשיחא. (כפי שרומז הכתוב (דברים ז, יב): "והיה עקב תשמעון". "והיה", לשון שמחה, שיהיה לכם
שמחה, "עקב" – אם בדור עקבתא דמשיחא, "תשמעון" – תלמדו את תורת שמעון בר יוחאי).

ומזה, אמר לו רבי עקיבא לרבן גמליאל, התחזקתי ולא טבעתי בים היאוש. והוסיף רבי עקיבא ואמר לרבן
גמליאל: "וכל גל וגל שבא עלי, נענעתי לו ראשי". פלומר, כל ג' וג' ל"ג ול"ג) – בכל שנה ביום ל"ג
בעומר, "נענעתי לו(=להקב"ה) ראשי" – נענעתי להקב"ה את ראשי בכריעת הראש, כדי להודות ולהלל לו
יתברך, שנתן לי תלמיד כרשב"י, שפרסם בעולם את תורת הנסתר, כדי להגן על ישראל בכל הדורות עד ביאת
גואל צדק, במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

(ויש להוסיף, שאלהיו התשב"י/הנביא יבוא בזכות לימוד הזהר הקדוש. שכן, תשב"י ראשי תיבות תורת שמעון בן
יוחאי ר' יוסף סופר שליט"א) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ל"ג בעומר

הרה"ק בעל "עטרת ישועה" מדיז'יקוב זיע"א, מביא רמז נפלא מן התורה על המנהג לגלח את שערות הקטנים
בגיל שלש בציון(=בקר) רשב"י, ביום ההילולא ב-ל"ג בעומר. הנה, כתוב בספר "ויקרא" (יג), (בפרשת
תזריע), בפסוק ל"ג: "והתגלח ואת הנתק...". האות ג' בתיבה "והתגלח" היא גדולה יותר מכל האותיות,
לרמז שיש לגלח/לספר את הקטנים בשנת ה-גימל(=3). ועוד, תיבה זו, "והתגלח", מופיעה בפסוק ל"ג, לרמז
שמגלחין/מספרים את הקטן ביום ל"ג בעומר.

קללות או ברכות?

הצדיק רבי נחום מצ'רנוביל בקר פעם, בשנות נעוריו, אצל הבעל שם טוב הקדוש (הבעש"ט), בשבת פרשת
"בחקתי". בתום תפילת שחרית נגש הבעל שם טוב לקרוא את הפרשה כדרך בקדש, וכשהגיע לפסוקי התוכחה
שבפרשה, הזמין את רבי נחום לעלות לתורה.

ברגע הראשון חלשה דעתו של רבי נחום, שדוקא אותו "כפדו" בעליה זו של פסוקי הקללה. אולם משהחל הבעל
שם טוב בקריאת הפסוקים, הרגיש רבי נחום - שסבל יסורים ממחוישי גוף שונים - שעם קריאת כל פסוק
מהתוכחה מסתלקים והולכים ממנו הפאבים והמחוישים הקשים אחד אחד. וכשסים הבעל שם טוב לקרוא את
פסוקי התוכחה, חש רבי נחום בגופו מידה רבה של חיות ורעננות, כאילו נברא מחדש. עד זקנה ושיבה היה מזכיר
רבי נחום מצ'רנוביל את טעמה המיוחד של אותה השבת, ששהה במחיצתו של רבי ישראל בעל שם טוב, ובזכותו
של צדיק הדור נהפכו לו כל הקללות שבפרשת "בחקתי", לברכות...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!